

CONTRA

nr 1 1998 (nr 137 från starten) årgång 24 Pris 25:-

EUs nej till Turkiet
Contra i Sydkorea
Jan Palach

FRIHETENS RÖST
för västerländsk demokrati

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra

Elitortryck endast efter överenskommande

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM

Telefon 08-654 95 52

Telefax: 08-652 48 99

E-post: contra@algonet.se

Internet hemsida: <http://www.algonet.se/~contra>

Prenumeration

Minst 145, rekommenderat 200 kronor, per år.

Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 443-5467.

Fintaxt: Minst 100 mark per år.

Finländsk girokonto 800055-1125829.

Norge: Minst 140 norska kronor per år.

Norskt postgiro 0806 199 8277.

Danmark: Minst 130 danska kronor per år.

Danskt postgiro 1 69 06 98.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Mólnár

Redaktion: Tommy Hansson, Carl Johan Hardt, Carl

G. Holm, Niclas Thorselius och Tommie Ullman.

Övriga medarbetare: Bortil Häggman, Birger Larsson,

Bertil Lindblom, Arne Sundström, Marek Zylto samt

Christer Arkelors, Italien, Peter Hartvig Danmark, Bortil

Wedin, Mellersta Östern, Allan C. Brownfeldt, USA och

Rune Westlin, Australien.

Annonser

Johannes Dirfeldt 0522-363 50

Presslagd 1998-01-28
Sävsjö Grafiska, Sävsjö 1998

Contra i Sydkorea

Den 18 december valdes Kim Dae-jung från Nationalkongressen för ny politik till den koreanska Åttonde republikens president. Den före detta vänsterradikalen Kim beskriver numera sig själv som en "center-höger"-politiker. Han får dock en svår uppgift att hantera Sydkoreas krisartade ekonomi.

Contras Tommy Hansson besökte Sydkorea i samband med valet och rapporterar om sina intryck i text och bild. Bl a träffade han president Kims närmaste medarbetare. Omslagsbilden visar 1500-talets sjökrigshjälte Yi Sunshin stående staty i centrala Seoul, där gammalt och nytt möts.

CONTRA-NYTT

Vi är vräkta – och behöver något nytt!

Contra har blivit uppsagd från den lokal på Kungsholmen i Stockholm som vi hyrt i snart femton år – sedan den 1 juni 1983. Den nybildade bostadsrättsföreningen vill ordna en gemensamhetslokal i Contras nuvarande redaktionslokaler. Vi letar därför efter en ny lokal till hösten. Våra önskemål är en lokal i storleksordningen 35-60 kvadratmeter. Inga extravaganser och rimliga förhållanden för att lasta in och ut böcker och tidningar. Eftersom arbetet till stor del sker med ideella krafter får de offentliga kommunikationerna inte vara alltför bristfälliga, dvs vi behöver en lokal inom tullarna eller "inom ett stenkast" från några av T-banestationerna närmast utanför tullarna. En låg hyreskostnad är självklart viktig.

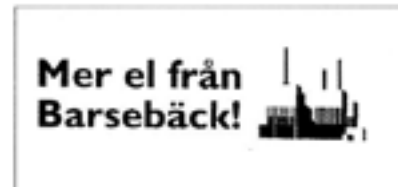
Om Du är fastighetsägare, mäklare, hyresförmedlare eller liknande tar vi tacksamt emot tips. Även annars kanske Du har ett förslag att komma med genom någon bekant eller bara genom att Du "snavar" på en lokal på någon av Stockholms bakgator...

Vi är tacksamma för alla förslag, som kan lämnas till Contra på telefon 08-654 95 52, fax 08-652 48 99 eller e-post contra@algonet.se

Nya spännande Contra-etiketter

Contra har tagit fram en ny serie klistretiketter – med åtta olika motiv. Tidigare arks stora framgångar beskrivs i en särskild artikel på sidorna 16-17 i detta nummer. Må även dessa etiketter möta lycka och framgång på färden!

Du kan rekvidrera en serie etiketter, 36 etiketter, för 20 kronor. Plus porto. Betala helst in i förskott per postgiro 85 95 89-4, 1 etikettomgång 45:-, 2 omgångar 65:- 3 omgångar 85:- osv. Serierna innehåller åtta olika motiv enligt nedan.

Sydkorea har varit rubrikernas land under senare tid. Det mesta har därvidlag handlat om landets prekära ekonomiska situation.

Contras ansvarige utgivare Tommy Hansson har besökt landet i samband med presidentvalet den 18 december och redovisar sina intryck i form av intervjuer, bilder och

*Koreanska
Åttonde
republi-
kens presi-
dent.*

artiklar på sidorna 3-8 samt under "Utlandsnytt".

Som bekant blev Kim Dae-jung vald till president med 40,3 procent av rösterna. Vi presenterar en intervju med Kims kampanjchef och närmaste medarbetare, Lee Jong-chan, för övrigt en varm Sverige-vän som berömmar Anders Björck.

Professor Hahm Jae-bong:

Subversion del av Nordkorea

–Visserligen har vi nu direkta presidentval, vilket är ett framsteg. Men ännu finns knappast något helgjutet flerpartisystem i sydkoreansk politik.

Så beskriver Hahm Jae-bong, biträdande professor vid Yonsei-universitetet i Seoul, den parlamentariska situationen i Sydkorea i samband med presidentvalet den 18 december.

"Medel-Kim" i Republiken Korea har under avsevärd tid kunnat glädja sig åt en uppåtgående ekonomisk trend och under senare delen av denna tid även åt en ökad demokratisering. Den hisnande ekonomiska metamorfosen inleddes av den auktoritära presidenten Park Chung Hee (1917-1979), en generalmajor som grep makten i en välorganiserad och dessbättre oblodig militärkupp 1961, men mördades av landets säkerhetschef hösten 1979.

De ovedersägliga ekonomiska framstegen kompletterades emellertid inte av någon motsvarande demokratisk utveckling. Under hänvisning till hotet från det kommunistiska Nordkorea höll president Park oppositionen i strama tyglar, men höll ändå på att förlora ett osedvanligt jämnt presidentval mot den radikale Kim Dae-jung 1971. Kim ville bland annat kalla hem de sydkoreanska styrkorna från krigets Vietnam.

Även om Sydkorea alltid varit oändligt mer fritt och demokratiskt än järmdiktaturen i norr under Kim Il-sung, började demokrati i västerländsk mening utvecklas först genom Roh Tae-woos svepande demokra-

Professor Hahm Jae-bong (t v) med Contras utsände i sitt arbetsrum vid Yonsei-universitetet i Seoul.

tiska reformer i slutet på 1980-talet. Den växande och allt mer förmögna sydkoreanska medelklassen hade vid det laget tröttnat på auktoritärt styre under först Park och sedan Chun Doo Hwan och belönade Roh med att ge honom segern i presidentvalet 1987.

Inkompetent Kim Young-sam

1993 tillträdde den tidigare mångårige oppositionsmannen Kim Young-sam som statschef för den sydkoreanska Sjunde republiken för en tid av fem år, en ämbetsperiod som enligt ännu gällande grundlag ej kan förlängas. Från att ha varit mycket uppskattad i början av sitt styre tappade Kim under de sista åren nästan allt stöd. Detta till följd av att han, braskande löften

till trots, inte på långt när lyckades komma till rätta med korruptionen och inte heller lyckades förhindra en katastrofal utveckling av landets ekonomi.

Trots Kims tillkortakommanden är det ett faktum att Sydkorea på ett decennium förändrats från ett hårdhänt styrt samhälle till en demokrati. Men på *Contras* fråga om västlig demokrati nu är fast rotad i Korea svarar professor Hahm:

–Det beror förstas på vad man menar med "västlig demokrati", men även om vi nu har direkta presidentval – vilket är ett framsteg – så kan man knappast säga att vi har ett helgjutet partipolitiskt system. Det har med vår historiskt-kulturella bakgrund att göra. Klassmedvetandet är, till skillnad från i västvärlden, dåligt utvecklat i Korea

och 90 procent av befolkningen identifierar sig själva som "medelklass". Går vi till religionen finner vi en stor variation med bland annat 30 procent buddhister, 25 procent kristna protestanter och 5 procent kristna katoliker. Dessutom finns alltså, också bland ungdomar, ett starkt konfucianskt inflytande i form av relationer av över- och underordnande – far–son, man–hustru, härskare–undersåtar. Koreanerna är i ännu högre grad än japanerna eklektiska i fråga om livsåskådning.

Det är alltså huvudsakligen andra influenser än partipolitiska som påverkar koreanen i gemen, och någon traditionell partiloyalitet av västerländsk modell existerar inte. Därför hör det till den politiska vardagen att partier bildas, sammanslås och upplöses. Politiska preferenser har mer med personligheter och dessas aktiviteter att göra:

–Roh Tae-woo vann presidentvalet 1987 tack vare att han var lyhörd gentemot väljarna och införde de reformer som de flesta ville ha. Samtidigt stod den före detta generalen Roh för stabilitet i motsats till de strejker som pågick på arbetsmarknaden. Men 1990 hade det blivit besvärligt för Roh att hantera situationen i nationalförsamlingen med fyra partier. I det läget valde Roh, Kim Young-sam och Kim Jong-pil att slå ihop sina partier till en stor koalition som fick namnet Demokratiska liberala partiet (DLP).

Det ansågs vara en första klassens sensation när den radikale Kim Young-sam förenade sig med före militären Roh och tidigare KCIA-chefen Kim och därmed lämnade den ständigt oppositionelle Kim Dae-jung utanför. Som en följd av koalitionsbildningen hade Kim Young-sam inga svårigheter att i presidentvalet 1992 vinna en komfortabel seger över trätobrodern Kim Dae-jung. Inför valet 1997 framstod likafullt Kim Young-sam som den troligen mest inkompetente av alla Sydkoreas "riktiga" presidenter. De svaga Yun Po-sun (1960-61) och Choi Kyu-hah blev endast "övergångspresidenter" utan reel makt.

Frågetecken för 2 x Kim

Hahm Jae-bong sätter frågetecken för den nyvalde presidenten Kim Dae-jungs steg att före valet gå samman med Kim Jong-pils oppositionella parti Förenade liberaldemokraterna (ULD) och dessutom halvt om halvt lova den senare premiärministerposten.

–I och för sig tror jag knappast att den överenskommelsen var grundlagsstridig, vilket en del hävdar. Men jag anser att det var ett tveksamt politiskt initiativ av de båda Kim, något som sannolikt fick folk att dra sig till minnes tidigare cynisk maktpolitik. Följden blev också att regeringspartiets Lee Hoi-chang knappade in i opinionsmätningarna före valet. Kim Jong-pil är heller inte någon särskilt populär gestalt i sydkoreansk politik. Förmodligen ville Kim Dae-jung genom detta drag framstå som konservativ – här är det fortfarande en black om foten att bli ansedd som vänsteranhängare.

Återstår att se hur det blir med de båda "kimmarnas" överenskommelse efter det att Kim Dae-jung installerats i sitt ämbete i presidentpalatset Chong Wa Dae (Blå huset) i Seoul den 25 februari. Kim Jong-pil, som är i ungefär samma ålder som den 73-åriga Kim Dae-jung, blir säkert inte lottlös.

Ytterligare en politiker i 70-årsåldern som anslöt sig till Kim Dae-jungs läger inför valet var Park Tae-jon, en parlamentsledamot med sina rötter i det jätte- lika stålföretaget Pohang. Han vill nog också ha ett "tack för hjälpen" i någon form.

Hotet från norr

Oavsett hur oberäkneligt den sydkoreanska inrikespolitikens vindar kan blåsa spelar hotet från Nordkorea ännu en viktig roll för den sydkoreanska republiken. Således har den nationella säkerhetspolitiken jämte den ekonomiska och den demokratiska utvecklingen alltid befunnit sig i blickfånget.

För professor Hahm Jae-bong är "hotet från norr" betydligt mer än en sliten propagandafas. Hans far – som var president Chun Doo Hwans stabchef – tillhörde den grupp om 17 sydkoreanska ministrar och regeringstjänstemän som i Rangoon 1983 omkom i ett nordkoreanskt terroristattentat riktat mot president Chun, vilken var på statsbesök i Burma.

–Det är ingen som helst tvekan om att det nordkoreanska hotet varit och är högst verkligt och att tidigare koreanska presidenter varit uppriktiga när de talat om "hotet från norr". Betänk att Nordkoreas ekonomi på 1960- och 1970-talen var lika stark eller starkare än vår. Det var nödvändigt att vi skyddade oss. Subversion är i själva verket en del av den nordkoreanska ideologin.

Något som bekräftar Hahms omdöme är den stora spionskandal involverande en professor emeritus vid ett ansett sydkoreanskt universitet och som beskrivs under "Utlandsnytt" i detta nummer av *Contra*. –För en tid sedan visade sydkoreansk television en serie program som gav en mycket mörk bild av Nordkorea. Därför hotade nordkoreanerna, klumpigt nog, att spränga vårt statliga TV-bolag KBS (Korea Broadcasting System) i luften! I följd mördades vidare en berömd nordkoreansk avhoppare i Seoul, med all sannolikhet av nordkoreanska agenter.

"Fyra till fem år"

På frågan om Kim Jong-il, den framlidne stalinistiske diktatorn Kim Il-sungs son, är den starke man i Nordkorea som han förefaller vara, eller om han bara är ett redskap för verkliga maktavare som lurar i kulisserna, svarar professor Hahm:

–Det är nog inga tvivel om att Kim Jong-il är toppmannen, vilket också bekräftas av avhoppare från Nordkorea. Man kan emellertid också säga att han samtidigt är ett redskap för den hårda linjens män.

Det har sagts och skrivits mycket om svälten i Nordkorea. Chockerande filmsekvenser har visats i svensk TV. Vissa tecken tyder dock på att nordkoreanerna medvetet överdriver läget i syfte att få mer hjälp från omvärlden (se notisen "Sanningen om Nordkoreas svält" i *Contra* nr 6 1997). Hahm vill inte säga något säkert i denna fråga men fastslår:

–Klart är att Nordkorea under alla omständigheter är opålitligt och irrationellt. Man begär internationell nödhjälp men låter inte utlänningar komma och se hur deras hjälp används.

Hur länge kan det kommunistiska systemet i Nordkorea fortsätta att trotsa historiens utveckling?

–Troligen i fyra till fem år, knappast längre, siar Hahm Jae-bong.

Om den förutsägelsen skulle slå in innebär det att den stalinistiska makstrukturen i Nordkorea inte överlever Kim Dae-jungs ämbetsperiod som Åttonde republikens president.

Lee övertalade Kim att ställa upp

Contra lyckades i Seoul få ett samtal med chefen för Kim Dae-jungs lyckosamma presidentvalskampanj, tillika vice ordförande i Nationalkongressen för ny politik (NCNP), Lee Jong-chan. Denne tippas av en del bedömare bli chef för Sydkoreas säkerhetstjänst, agenturen för Nationell säkerhetsplanering (NSP), i president Kims administration.

Lee Jong-chan berättar medan en av hans medarbetare kommer in med två koppar kaffe att han är en stor Sverige-vän och att han har goda kontakter med några svenska politiker och företagsledare, bland andra riksdagens förste vice talman Anders Björck:

–Anders Björck är en mycket intelligent politiker och en varm Korea-vän, säger Lee som besökte Sverige första gången i början på 1970-talet. Sverige är ett underbart vackert land som jag gärna besöker igen efter valet.

Hur vill ni beskriva de ideologiska skillnaderna mellan ert parti, NCNP, och Hannara-partiet?

–NCNP är ett center- till högerparti, medan Hannara är mer konservativt och företräder etablissemangen. Hannara representerar de krafter som styrt landet i 50 år och hållit sig väl med de stora företagskonglomeraten. Det här valet är oppositionens första reella möjlighet att få makten.

När Kim Dae-jung besökte Stockholm 1994 svarade han på min fråga om han hade några planer på en politisk come back, att det räckte med att förlora tre presidentval och att han inte avsåg ställa upp en fjärde gång. Varför gjorde han ändå det?

–Det var jag som under hans vistelse i Cambridge övertalade honom att ställa upp. Jag talade om för honom att i koreansk politik är det viktigaste att överföra makten. Alla fonder och all makt koncentreras av hävd till det styrande partiet.

Vilket är orättvist och ojämnt. Vi har i Korea inte haft något tvåpartisystem eller någon rättvis tävlan, men den här gången hade oppositionen som jag såg det en unik chans. Så jag övertygade Kim Dae-jung om att han måste utöva inflytande så att makten denna gång kunde överföras till oppositionen.

Kim Dae-jung har ju tidigare ansetts vara en vänsterradikal oppositionsman, och han har till exempel haft nära förbindelser med den svenska socialdemokratin. Nu står han emellertid i spetsen för ett parti som ni beskriver som "center-höger". Var-

Contra fick ett samtal med Lee Jong-Chan, vice ordförande i den nyvalde presidenten Kim Dae-jungs parti Nationalkongressen för ny politik. Lee förväntas spela en betydelsefull roll i säkerhetsfrågor under den nya regimen.

för ändrade Kim sitt ideologiska synsätt?

–Han har inte ändrat sin grundläggande demokratiska inställning. Varje politiker måste ha ett visst mått av flexibilitet. Se till exempel på Bill Clinton och Tony Blair. Blair har i vissa avseenden visat prov på

"thatcherism" trots att han är labourpolitiker. Till viss del har dock Kim Dae-jung absorberat en mer konservativ syn, eftersom han är tvungen att anpassa sin politik till den förändrade situationen i Korea.

Vilken blir Kims viktigaste uppgift som president?

–Att förbättra ekonomin. I dag är situationen extremt dålig. NCNP vill omforma bankväsendet och affärssystemet, vilket skulle leda till ett revitaliserat samhälle. De stora maktkonglomeraten måste få minskat inflytande. Under 30-40 år har all affärsverksamhet velat expandera, ända tills bubblan brast.

Ni är själv en rutinerad politiker och före detta parlamentsledamot för det regerande partiet samt före detta diplomat, bland annat i London. Varför valde ni att byta sida?

–Jag gick över till oppositionen 1992 därför att jag motsatte mig Kim Young-sams politik. Jag insåg tidigt att han inte hade någon konsekvent politik och varnade honom också för att Korea skulle råka i svårigheter om han blev president. Vilket är precis det som har hänt!

Så till förhållandet till Nordkorea. Vilka är de huvudsakliga skillnaderna mellan NCNP och Hannara när det gäller synen på Nordkorea?

–Kim Young-sams nordpolitik har misslyckats – sydkoreanerna accepterar inte hans synsätt. I dag är det viktigt med försoning och samarbete med Nordkorea. Vi måste involvera nordkoreanerna i samarbete. Vårt parti är fören "solskenspolitik" som kan få Pyongyang att öppna upp, men majoritetspartiet vill ha en "regnpolitik" vilken bara kan få nordsidan att ytterligare knäppa igen sin regnrock.

(Sedan detta samtal hölls i NCNPs partihögkvarter i Yoido i Seoul har delegationer från Nordkorea, Sydkorea, Kina och USA inlett historiska fyrpartiöverläggningar i Genève).

Därför förlorade regeringspartiet

Efter att under en 30-årig politisk karriär ha blivit kidnappad, utsatt för mordförsök, dödsdömd och misshandlad av företrädare för olika administrationer, lyckades den 73-åriga Kim Dae-jung äntligen bli vald till Sydkoreas president. Det blev fjärde gången gillt efter tre tidigare misslyckade försök. Men det är ingen lätt uppgift som väntar Kim under de kommande fem åren.

Den sydkoreanska presidentvals-kampanjen 1997 var fylld av kontroverser och paradoxer. Först drabbades regeringspartiet, Nya Koreapartiet (NKP), då dess kandidat Lee Hoi-changs två söner anklagades för att ha försökt smita från militärtjänsten genom att hårdbanta och därmed bli klassade som odugliga för att göra lumpen.

Spöke för Lee

Att försöka mygla sig undan vämpplikten anses vara betydligt mer klandervärd i det utsatta Sydkorea än i de flesta andra länder. Därför föll Lee Hoi-chang – som tidigare varit såväl premiärminister som domare i Högsta domstolen – kraftigt i popularitetsmätningarna i somras: från omkring 50 procent till under 20 procent på några veckor. I ett desperat försök att bättra på faderns popularitet anmälde sig

Hannaras talesman Lee Jae-keon dolde inte partiets dilemma för Contra.

Majoritetspartiets kandidat Lee Hoi-chang (i mitten) gjorde en stark upphämtning i det sydkoreanska presidentvalet men nådde inte ända fram. Här säger han "hej då" till Koreanska växelbankens tjänstemän efter ett besök på dess huvudkontor i Seoul.

äldste sonen Lee Jung-yon under hösten till ideellt arbete i en leprakoloni i en avlägsen del av Korea. Det skulle visa sig att Lee aldrig förmådde hämta sig från denna kontrovers. Ursprungligen hade han mycket som talade för honom. Han var med sina 62 år förhållandevis ung (i Ostasien är det snarast en fördel för makthavare att vara litet till åren komna) samt känd för sin intelligens och integritet. Ett spöke för honom var dock hela tiden den sittande president Kim Young-sams massiva impopularitet.

Så värst mycket populärare blev inte den sistnämnde när han gav klartecken för åtal mot sina båda närmaste företrädare, Chun Doo Hwan och Roh Tae-woo, för dels handlingar i samband med statskuppen 1979 och oroligheterna i Kwangju 1980, dels för ekonomisk brottslighet. 1996 dömdes Chun till döden för förräderi, medan Roh fick 22,5 års fängelse för medhjälp till detta. Chuns dödsstraff omvandlades sedan till livstids fängelse. I samband med den senaste julhelgen benådades Chun och Roh av den sittande regeringen och frigavs.

Frigivningen var en logisk följd av straffens bristfälliga förankring i lagstiftningen, emedan domarna mot Chun och Roh möjliggjordes genom retroaktiv lagstiftning – de forna presidenterna dömdes för hand-

lingar som inte var brottsliga när de ägde rum. Dessutom tvivlade många koreaner på att Kim Young-sam var så mycket hederligare ekonomiskt än sina företrädare.

Rhees avhopp

Regeringspartiets talesman Lee Jae-keon, chef för partiets byrå för internationella affärer, gjorde vid *Contra*s besök inga försök att dölja partiets dilemma:

–Det koreanska folket har inte varit tillfreds med Kim Young-sams politik som fört fram till den nuvarande ekonomiska krisen. Alla vill distansera sig från honom. Vi har inte ens lyckats få tillräckligt stöd från elektoratet i hans eget väljarområde kring Pusan i sydöstra Korea. Han blev mycket populär genom sina initiativ i början av sin ämbetsperiod, då han bland annat införde en lag om att höga befattningshavare måste ha bankkonton i eget namn. Men så visade det sig att Kims egna skyddslingar inklusive en av hans söner var inblandade i oegentligheter i samband med *slash funds* (fonder för skumraskpengar).

Något som föreföll tala för Lee Hoi-chang var emellertid det faktum att han i april 1994 av president Kim Young-sam tvingades avgå från posten som premiärminister på grund av otillbörligt stor själv-

ständighet. Lee och andra företrädare för KNP krävde vidare efter hand att president Kim skulle utträda ur regeringspartiet i syfte att rädda Lees kandidatur, vilket efter visst motstånd också skedde någon månad före valet. Under tiden hade dock partiet fått nya problem i det att Rhee In-je, guvernör för regeringspartiet i Kyonggi-provinsen, i september valde att lämna partiet och ge sig in i kampen om presidentposten.

Till den 49-årige Rhees företrädaren hör en viss yttre likhet med den legendariske presidenten Park Chung Hee, som för tillfället är föremål för en nostalgivåg i Sydkorea.

"Omöjlig" uppgörelse

Inte heller Kim Dae-jung kunde undgå att drabbas av kontroverser. Det uppstod rykten om att också den statsmannalike Kim hade hemliga skumraskfonder undanstopade, och regeringspartiets Lee Hoi-chang krävde argt att statsåklagaren skulle undersöka saken. I mitten av oktober klargjorde dock statsåklagare Kim Tai-jung att han avsåg vänta tills efter valet med att ge sig i kast med saken. En undersökning, menade statsåklagaren, riskerade skapa stora opinionssvängningar, förvärra landets ekonomiska kris samt skapa riksomfattande kaos.

Stora rubriker blev det vidare när Kim Dae-jungs ett par år gamla parti Nationalkongressen för ny politik (NCNP) ingick valsamverkan med veteranpolitikern Kim Jong-pils mindre oppositionsparti För-

enade liberaldemokraterna (ULD) och det visade sig att de båda Kim gjort en särskild uppgörelse: om Kim Dae-jung blev president skulle Kim Jong-pil tilldelas premiärministerposten inom ramen för ett nytt regeringssystem med utökad makt för kabinettet, och där presidenten skulle bli ett rent konstitutionellt statsöverhuvud:

–Det var en omöjlig uppgörelse, hävdade regeringspartiets Lee Jae-keon. Den förutsätter en grundlagsändring, och för att kunna genomföra en sådan måste man ha två tredjedels majoritet i nationalförsamlingen. Det är de båda Kims partier mycket långt ifrån. Tvärtom har representanter för oppositionen kommit över till oss.

Kim Jong-pil är ett välkänt och samtidigt kontroversiellt namn i koreansk politik sedan han i början av 1960-talet var den främste arkitekten bakom Park Chung Hees minutiöst välorganiserade statsomvälvning och en tid också var Parks premiärminister. Efter hand som presidentvalet närmade sig valde dock Kim själv att tona ner sitt omdiskuterade förslag. Bland mycket annat har Kim Jong-pil också varit chef för Sydkoreas säkerhetstjänst, tidigare kallad KCIA. Som sådan gjorde han sitt bästa i syfte att förbistra tillvaron för Kim Dae-jung, den man han numera är förenad med genom intima politiska band.

Så kan de politiska allianserna skifta i Sydkorea.

Regeringspartiet valde att ungefär en månad före presidentvalet slå sig samman med det lilla oppositionspartiet Demokratiska partiet (DP), lett av före borgmästa-

ren i Seoul Cho Soon. Vid sammanslagningen döptes regeringspartiet om till *Hannara*, koreanska för Stora nationalpartiet. Detta tycktes betala sig, ty tre veckor före valet hade Lee Hoi-chang knappt in på Kim Dae-jungs försprång opinionsmässigt och troddes av en del bedömare därmed ha säkrat segern. Rhee In-je för sin del sackade efter.

"Det var Kims tur"

Till slut stod ändå den karismatiska Kim Dae-jung som segrare med 40,3 procent av rösterna mot 38,7 för Lee och 19,2 för Rhee. Ytterligare tre-fyra kandidater av mindre dignitet fick dela på resterande knappa två procent av de 32 miljoner väljarnas röster (valdeltagandet var höga 80,6 procent). Kim installerades i sitt ämbete den 25 februari då han också presenterar sitt regeringskabinett.

Men Kim får, av flera skäl, ingen lätt uppgift. Den ekonomiska krisen, som gjort att Sydkorea fått katastrofhjälp från Internationella valutafonden (IMF), är naturligtvis det mest akuta problemet. Något som vidare kommer att försvåra Kim Dae-jungs uppgift är mandatfördelningen i nationalförsamlingen som i samband med presidentvalet såg ut på följande sätt: *Hannara* 164, NCNP 77, ULD 43, Folkets nya parti (Rhees parti) 8, icke partianslutna 6. Således en betryggande majoritet för *Hannara*. Kim kommer dock säkert att anstränga sig för att få över icke partianslutna och andra parlamentariker på sin sida.

Varför vann då Kim Dae-jung?

En viktig orsak är att han med sin värdiga framtoning som äldre statsman och debattskicklighet gör sig bra i TV, ett medium som spelat en större roll i detta presidentval än någonsin tidigare i koreansk historia. Det var faktiskt första gången som huvudkandidaterna möttes i en direktsänd TV-debatt. Tidigare har det gällt för partierna att samla så mycket folk som möjligt till gigantiska massmöten vilka också kostat våldsamt mycket pengar. Inför valrörelsen 1997 förbjöds sådana massmöten med det tydliga syftet att sätta stopp för den osannolika penningrullning och därav följande korruption som ägt rum tidigare.

Några större skillnader i sakfrågorna råder knappast mellan partierna. Den skillnad som diskuterats mest är NCNPs något mer kravlösa inställning gentemot Nordkorea jämfört med *Hannara*.

Det görs i Seoul redan mycket reklam för fotbolls-VM 2002, som kommer att delas mellan Korea och Japan.

Vår kris är en likviditetskris

–Vår ekonomiska kris är huvudsakligen en likviditetskris, säger Kim Yoon-soo, som titulerar sig filosofie doktor och är chef för Koreanska växelbankens (Korea Exchange Bank) internationella grupp.

Den förutvarande sydkoreanska regeringen med president Kim Young-sam i spetsen sökte länge bagatellisera landets ekonomiska kris. Så yttrade presidenten vid ett internationellt toppmöte i Seoul i början av september några ord som han senare skulle få äta upp:

–Man oroar sig på sina håll i det internationella samfundet över att Koreas ekonomiska mirakel närmar sig sitt slut. Jag köper inte det argumentet.

”Ledde utvecklingen”

Två och en halv månad senare tillkännagav president Kim att Sydkorea tvingats söka ett lån från Internationella valutafonden (IMF) för att klara sig ur den ekonomiska kris, som bringat valutan won att en längre tid nästan dagligen tappa i värde och den koreanska fondbörsen att gå ner till katastrofala nivåer. Sedan den sydkoreanska republiken och IMF den 3 december kommit överens om ett krispaket värt 55 miljarder US dollar (cirka 410 miljarder kronor) tycks det oundvikligt att Sydkorea de närmaste åren går mot en utveckling innebärande en kraftigt ökad arbetslöshet, en mängd företagskrascher och andra följdverkningar av den hästkur som föranstalts och som den nyvalde presidenten Kim Dae-jung har det tvivelaktiga nöjet att ta ansvaret för.

För åtskilliga internationella bedömare är den nuvarande sydkoreanska krisen allt annat än oväntad. Många kritiska röster har höjts över att en rad sydkoreanska regeringar valt att pumpa in mångmiljardbelopp i väldiga, ofta despotiskt och nepotistiskt styrda företagskonglomerat – som med en koreansk term kallas *chaebol* – såsom Hyundai, Daewoo, Samsung, KIA med flera, i syfte att stärka den nationella ekonomin och samtidigt skydda den inhemska marknaden från besvärande utländsk konkurrens. Det har talats om ”stats-

Fackföreningarnas makt har betytt mycket för att förvärpa Koreas ekonomiska kris, anser doktor Kim Yoon-soo.

styrd kapitalism” och det har kontrasterats mot småföretagsamhetens Taiwan, som många menat haft och har ett bättre och smidigare system. Det tycks nu som om det koreanska (och japanska) systemet nått vägs ände.

Doktor Kim Yoon-soo vid Koreanska växelbankens huvudkontor i stadsdelen Uichiro i hjärtat av tolvmiljonsstaden Seoul är emellertid inte beredd att helt och hållet avfärda *chaebol*-systemet:

–Visst har det med rätta sagts att Taiwan satsat mer på medelstora och små företag, men glöm inte att det var de stora konglomeraten som med alla sina olika typer av aktiviteter länge ledde den ekonomiska utvecklingen och lade grunden till det ”koreanska undret”. Det är först på sistone som det systemet börjat knaka i fogarna.

Krisens historia

Kim Yoon-soo redogör för begynnelsen till och utvecklingen av finanskrisen:

–Den omedelbara orsaken till krisen var stålföretaget Hanbo's bankrutt i våras, vilket i sin tur ledde till en serie andra kriser som inverkade menligt på viktiga finansiella institutioner i landet. Kulmen inträffade med KIA-krisen under sommaren 1997. Det internationella förtroendet för Sydkorea sjönk, och många utländska intressenter sålde ut sina tillgodohavanden i

aktier och obligationer. Fondbörsen gick ner, vilket ytterligare förvärrade det ekonomiska läget. Regeringens försök att försvara den inhemska valutan misslyckades. Bland annat gjorde regeringen av med tio miljarder dollar av externt reservkapital under processen.

Följden blev att regeringen Kim Young-sam tvingades vända sig till Internationella valutafonden i syfte att få ekonomisk katastrofhjälp.

–Men vår kris är mer en likviditetskris än en fundamental ekonomisk kris, hävdar doktor Kim. Regeringen har med all rätt kritiserats, men den makroekonomiska strukturen är alltså stark.

Under senare år har den sydkoreanska ekonomin växt med sex till sju procent, medan arbetslösheten varit så låg som mellan två och tre procent. Till följd av krisåtgärderna är dock betydande förändringar härvidlag att vänta. En ökad arbetslöshet kommer att leda till svåra sociala konsekvenser i ett land där livstidsanställning, precis som i förebildslandet Japan, länge setts som en självklarhet för arbetstagarna. Kim befarar även att främlingsfientligheten kan komma att öka gentemot de gästarbetare, främst från sydostasiatiska länder som Thailand och Filippinerna, vilka tagit farliga och lågt värderade jobb som sydkoreaner inte gärna befarar sig med:

–Man får inte heller glömma de allt starkare fackföreningarnas och de drastiskt höjda lönernas ansvar beträffande den ekonomiska krisen, framhåller Kim Yoon-soo, som efter fyra års verksamhet vid växelbankens kontor i London talar en utmärkt brittisk engelska.

Sydkorea må drabbas av en rad negativa konsekvenser av den omskrivna krisen. Det sydkoreanska samhället torde ändå ha nått en sådan mognad att det, i sinom tid, kommer att återhämta sig. Ett nytt militärstyre förefaller exempelvis mycket osannolikt – tidigare militära ledares öden uppmuntrar knappast till efterföljd inom dagens koreanska krigsmakt. Den nedåtgående trenden bröts för övrigt redan före nyår sedan rika länder (däribland Sverige) och IMF beviljat landet en snabbkredit motsvarande 77 miljarder kronor.

Polisens affärer

Efter många års polisarbete äger jag god kännedom om hur polisen använder sina resurser och jag vill komplettera det som Stig Johansson och Carl G. Holm skrev i förra numret av *Contra*.

Den vanlige "Svensson" tror att polisverksamheten och brottsbekämpningen leds av orädda jurister som utbildats till polisintendenter.

"Svensson" tror att många guldstreck på uniformsjackan borgar för att bäraren av jackan tillbringat tusentals timmar som förhørsledare och tusentals timmar som spanare ute på fältet. Vidare att bäraren av jackan är orädd och fattar snabba beslut som leder till att brottslingar hamnar bakom galler. Att utbilda jurister till polisintendenter, som sedan blir polismästare och länspolismästare, är att sätta de mest JO-rädda människorna i Sverige att leda polisarbete. Skräcken för att anmälas till JO eller annan granskande instans får dem att försvinna in på närmsta toalett när polismän ute på fältet hamnat i en besvärlig situation och ringer polisledningen för att få råd om hur de skall agera. De vill att någon ur polisledningen skall fatta beslutet att den galne mannen, som ligger i en båt och skjuter mot människor med ett jaktgevär, skall stoppas genom att polismännen öppnar eld mot honom.

Polismännen ute på fältet vet att de kommer att få kritik hur de än gör. Låter de mannen hållas kommer han att skjutas ihjäl människor. Skjuter de mannen kommer hans släktingar att göra JO-anmälan.

Ett polisbefäl i yttre tjänst hamnade i just den situationen. När han ringde till polishuset fick han veta att ingen i polisledningen ville tala med honom. De i polisledningen, som fanns på polishuset, ville inte bli "inblandade" i något som skulle sluta i en JO-anmälan. Ingen ville riskera att fatta ett beslut som senare kunde kritiseras och som skulle riskera den fortsatta karriären.

Rikspolisstyrelsen och landets samtliga polishus befolkas av ledningspersoner som nästan aldrig är delaktiga i polisarbetet. På Rikspolisstyrelsen ägnar man stor tid till

Är vilket håll går polisen? kan man fråga sig med debattören och förre kriminalinspektören Olle Torge. (Foto: Tommy Hansson)

att ge ut hurtiga häften om har man skall bekämpa brottsligheten. Man beslutar om vilka färger polisbilarna skall ha och man ägna sig åt hundratals andra saker som inte är polisarbete.

Varför ägnar de sig inte åt riktigt polisarbete? Svaret är enkelt. Man är inte kapabel att läsa en anmälan, spana, samla bevis, organisera ett gripande, hålla förhör och till slut upprätta ett förundersökningsprotokoll. Vid några tillfällen har polis-

DEBATT

ledning försökt att utföra polisarbete. När Olof Palme sköts ville hela polisledningen i Stockholm synas och leda spaningarna. Eftersom ingen i ledningen hade någon erfarenhet av att spana slutade allt i en enda katastrof. Hade man gjort som vanligt, låtit gamle kriminalinspektören Olsson och hans män sköta mordutredningen precis som han skött ett trettiotal mordutredningar förut, hade mordet varit uppkärlat. Folk på stan kunde i dagstidningarna läsa allt som ett vittne sagt i förhör långt innan vittnet ens hunnit lämna polishuset. Många ville visa sina journalistvänner att de var välinformerade och betydelsefulla poliser. Varför har dessa poliser inte fått sparken? Den polisman som försökte att smuggla och de som beslutade om insmugglingen av avlyssningsutrustning har kvar sina tjänster eller har fått befördran. Likhet inför lagen gäller inte i

Sverige.

Är det inte dags att dessa sparkas från polistjänsterna och att övriga som skyddat lagbrytarna också sparkas? Först då ser "Svensson" att vi alla är lika inför lagen.

Polisledningar runt om i landet har försökt att visa allmänheten att de tar krafttag mot brottsligheten. Detta gör man genom att låta polisriketens maskerade polismän storma mc-klubbers lokaler runt om i Sverige. Man har inte funnit fler knivar, pistoler eller narkotikapåsar än man skulle ha gjort i ett vanligt hyreshus i Göteborg.

Det är lätt för polisledningen att göra sig populär genom att låta storma mc-klubbar, de har ju en adress som polisriketen kan åka till, trots att de väl vet att mc-klubbarnas medlemmar till 98 procent är hederliga familjeförsörjare som åker motorcykel.

Att polisledningen inte beslutar om stormning av narkotikafabriker beror på att polisledningen inte vet hur man spanar fram fabriken adress. Polisledningen lägger mycket pengar på att ingripa mot grupper som folk tror begår många brott: mc-gäng, skinnskallar, nynazister, pedofiler och familjeförsörjare som har sex med sina barn.

Till sanningen hör att dessa grupper inte står för två procent av den brottslighet som utförs i landet. Vill du veta vilka människor som står för stora delar av brottsligheten i Sverige så be att få läsa listorna över gripna i Stockholm och Göteborg. Denna sanning vill ingen tala om.

Polisledningen använder resurserna till att försöka göra sig populär hos allmänhe-

ten. Inte för att utreda brott.

Den vanlige polismannen som vill utreda brott behandlas sämre än en polishund eftersom han har en avdelningskommisarie som aldrig gått en enda kurs i personalvård.

Att få brott utreds och leder till åtal beror mycket på att landets polisledningar och Rikspolisstyrelsens tusen befattningshavare inte kan eller vill ägna sig åt att utreda brott. Den vanlige polismannen blir orkeslös på grund av chefer som leder verksamheten med sitt eget välbefinnande som enda mål. Han blir utbränd och orkar inte utreda.

Att bötfälla hastighetsöverträdare kan överföras från polisen till Trafiksäkerhetsverket. Alla poliser skall utreda brott, även Rikspolischefen. Han kan utreda ett i månaden.

New Yorks "nolltoleranslinje" betyder

inte att "Svensson" skall klämmas åt när han kör för fort eller när han krocker i ett gathörn. Nolltolerans är när man ingriper mot den grovt kriminelle och lagför honom för det allra minsta brott han begår. Den grovt kriminelle har genom rån, våld och mord tagit över gator och torg i New York.

Står det poliser på gator och torg som håller blicken på den kriminelle och griper honom för allt från tillmålet "snutdjävel" till rån så är det självklart att brottsligheten minskar. Det behöver svenska politiker och polischefer inte åka till USA för att studera.

Gick Rikspolisstyrelsens samtliga anställda ut i uniform och ställde sig på Malmskillnadsgatan så skulle brottsligheten minska till noll på denna och angränsande gator.

En del av polisen är SÄPO. SÄPO behö-

ver inte be politikerna om pengar eftersom de politiker som tilldelar SÄPO pengar är glada för att få vara med som en del av antispionverksamheten när de beslutar om antalet kronor till SÄPO.

Alla ondgör sig över att SÄPO registrerar människors politiska åsikter och sexuella avvikelser. Alla säkerhetsorganisationer arbetar med att kartlägga och registrera människor. Egna medborgare och andras medborgare.

SÄPO skall registrera människor som har åsikter och sitt hjärta hos länder som gärna ser Sverige som ockupationsmål. Allt från badvakter till ambassadörer skall kollas och registreras. Vi kan inte anställa Råven som hönsgräddsvakt. Varför gnälla på SÄPO när de sköter det de är satta att sköta?

Olle Torge

f.d. kriminalinspektör

Kärlek, genetik och samhälle

—Av Jan-Peter Östberg—

De flesta människor anser att två makar skall vara trogna mot varandra och leva tillsammans hela livet, om inte annat så för barnens skull. Som barn tar vi för givet att våra föräldrar älskar oss och varandra, och att vi som familj hör ihop med oupplösliga band. Allt som tycks hota denna vår trygga lilla värld upplever vi som skrämmande, och som barn har vi svårt att hantera kon-

flikter mellan våra föräldrar. De flesta, om inte rentav vi alla, minns säkert episoder från vår barndom när våra föräldrar grälade med varandra och hur skrämde och förvirrade vi blev av detta.

Det är säkert heller ingen slump att de flesta sagor slutar med det trösterika budskapet, att prinsan får prinsessan och att de sedan lever lyckliga i alla sina dagar. I själva verket slutar inte bara klassiska sagor, utan också de flesta romaner och gamla filmer, på liknande sätt och det av

problem: livet är mångfacetterat. Inte bara varierar det mellan olika individer, utan också varje individ är föränderlig och kan ändra och förändra sig från ett ögonblick till ett annat.

Likväl säger oss erfarenheten att om ansträngningar görs så får det resultat, ty verkligheten är i hög grad någonting vi själva skapar. Framtiden, för oss och för våra barn, är något som vi inte kan undandra oss ansvaret för. Här är tiden inne för att behandla ett hinder för ett lyckligt familjeliv, nämligen otrohet. Dessutom skulle jag vilja precisera ämnet ytterligare och bara behandla otrohet ur ett perspektiv, men det mest grundläggande perspektivet: det vill säga det faktum att vi människor kan ha flera sexpartners.

Naturligtvis gäller detta både män och kvinnor, men eftersom jag själv är man kan jag lättare identifiera mig med manliga synsätt och beteenden. Därför skulle jag nu vilja koncentrera mig på att behandla frågan just om mäns beteenden och varför de ibland har flera sexpartners i livet. Jag tänkte först och främst ta itu med en speciell vinkling, som vi kan kalla den genetiska faktorn.

Människan skiljer ju sig inte så mycket rent biologiskt från andra däggdjur; inte bara transplantationer av av organ kan ske

(Fortsättning på sidan 15)

Filosofie kandidat Jan-Peter Östberg är verksam som konsult och föreläsare i frågor som rör familjen och dess ställning i samhället. Han är knuten till Familjefederationen för världsfred och enighet.

Gästskribenten

det enkla skälet att det är precis vad både berättare, författare och regissörer såväl som – vilket är det viktigaste – den stora publiken vill.

Den genetiska faktorn

Men om nu de flesta tycker att kärleken mellan äkta makar borde vara evig och utan vank och tadel och vi dessutom är övertygade om att det är det enda rätta för barnen – och vi har ju barnens bästa för ögonen – varför är då livet inte som i sagorna eller som i en gammal hederlig P.G. Wodehouse-berättelse?

Om det för många är svårt att uppnå sina äktenskapliga mål, vad beror det på och vad kan vi göra för att höja träffprocenten, så att säga? Naturligtvis är det ett komplext

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställt av Carl G. Holm och Tommy Hansson. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markerats med citations-tecken.

Historisk förebild

I modern tid har blodiga diktatorer som Lenin, Stalin, Hitler och Mao Tse-tung aldrig behövt sakna sina västerländska hejarklackar av aningslösa romantiker som sett också blodiga utrensningar som "nödvändiga" i syfte att förverkliga den ena eller andra utopin. Mönstret är inte nytt utan går tillbaka på historiska förebilder.

Sven Hedin – själv en beundrare av tvivelaktiga gestalter som Kaiser Wilhelm II och Adolf Hitler – anför ett exempel i sin bok *Resare-Bengt. En levnadsteckning.* (Stockholm 1921). Följande stycke handlar om utländsk beundran för den persiske härskaren shah Abbas:

"Somliga engelska historieskivare gå så långt i sin beundran att de till och med söka urskulda de grymheter som fördunklade shah Abbas' senare år. 'Vi kunna icke avgöra', säger Malcolm, 'om icke denna skenbart så brottsliga grymhet var nödvändig för freden och lugnet i hans omätliga rike. Det är möjligt att den förskräckliga beslutsamhet, som förmått en fader att uppträda som sin äregirige sons bödel, räddat många människors liv.'"

Ordvändningarna påminner påtagligt om vad en Jan Myrdal eller en Jan Guillou under senare tid utlåt sig om Mao Tse-tung och Saddam Hussein.

Klimatmaffian slår till

En central trostes i den vildvuxna opinionsbildningen i miljöfrågor är läran om klimatförändringar, som för en tid sedan ägnades en internationell konferens i japanska Kyoto. Trots att det saknas pålitliga forskarrön i ämnet hävdas det gång på gång att mänsklig verksamhet bär skulden till djupgående förändringar i jordens klimat. De domedagslika förutsägelser om nedsmältning av de stora isarna, höjning av havsnivån, ökenexpansion med mera som ideligen görs bygger uteslutande på subjektivt utformade datakörningar.

Det hindrar inte tvärsäkra påståenden i

de mest skilda sammanhang. I boken *Förarrutbildning: Teoriboken* (Liber förlag 1997), hävdar skribenterna Leif Kristiansson och Åke Åhsblom apropå förorenande bilavgaser (sidan 47):

"Koldioxid bildas alltid vid fullständig förbränning av fossila eller organiska

bränslen. Den medverkar till den så kallade 'växthuseffekten' som innebär att växthusgaserna, i atmosfären ökar kraftigt. Effekten av ökningen beräknas bli att jorden får en högre medeltemperatur. Den högre temperaturen kan leda till avsmältning av bl a de stora isarna vid polerna, havsnivån kan komma att stiga med stora översvämningar som följd. Även andra stora rubbningar av det globala klimatet kan uppstå."

Författarna har varit så måna om att i sin framställning lägga sig på en så ängsligt miljöpolitiskt korrekt nivå, att de inte gjort sin plikt som kritiskt tänkande skribenter.

Om de nu nödvändigtvis skulle ha haft med något om klimatfrågan i sammanhanget, skulle de i anständighetens namn ha lagt till några ord om att det långt ifrån rider någon vetenskaplig samstämmighet om att det över huvud taget existerar någon människoinfluerad påverkan på klimatet.

Expo får bita i gräset

Den skandalartade så kallade antirasistiska tidningen Expo lägger ner utgivningen. Redan 1996 upprättades en kontroll-balansräkning (undertecknad av David Magnusson, Graeme Atkinson och Andreas Rosenlund), som man måste göra om man misstänker att konkursen står för dörren. Då klarade sig ägaren, den så kallade Hill-stiftelsen, med nöd och näppe. Men den här gången gick det inte. Trots ett mycket generöst ekonomiskt bistånd från bland annat Statens Kulturråd.

Expo har gjort sig ökad för bristande faktakontroll (helt oskyldiga människor har blivit trakasserade och tvingats flytta på grund av utpekanden i Expo), för att en av de tongivande redaktionsmedlemmarna skrivit rasistiska artiklar samt för att tidskriften sett rasister i varenda buske, inklusive Svenska Dagbladets och Dagens Nyheters kulturredaktioner! Genom sitt oansvariga sätt att hantera fakta och sina vidlyftiga definitioner av rasism – där var och varannan person som inte haft Expos vänsterradikala värderingar blivit kallad rasist – har tidskriften medverkat till att

försvaga den angelägna kampen mot rasismen.

I sitt sista nummer passar Expo på att för n:te gången angripa Contra. Dock inte för rasism, utan för att Contra-medarbetaren Tommy Hansson kritiserat Expo och för att han i en artikel om den nya fascismen (i Contra nr 4/97) inte använder ordet fascism på det enda av Expo godkända sättet.

Nya knep för att göda statskassan

Företagen ska framöver lämna in tolv deklarerationer per år (för större företag, med minst 40 miljoner kronor i omsättning blir det 24 deklarerationer). Det blir flera miljoner nya deklarerationer för skattemyndigheterna att hantera. Alla deklarerationer ska dessutom skickas till Härnösand eller Vänersborg! Det går inte längre att lämna in deklarerationen på lokala skattemyndigheten. Alla företag blir därmed utlämnade till Postens godtycke, tidigare har det räckt med att man haft kvitto på att skatten (till exempel moms) betalats den fastställda dagen, men nu blir det istället ankomstdagen till skattemyndigheten som räknas. Kommer deklarerationen inte in i tid blir det en straffavgift på 1.000 kronor.

Varför fiska på skattebetalarnas bekostnad?

Fiske kan vara avkopplande hobby. Fiske kan vara en kompletterande födkrok för människor vid sjöar och kustområden. Och fisk är naturligtvis både näringsrik, nyttig och (tillredd på rätt sätt) välsmakande mat. Men. Yrkesfisket är en näringsgren med tveksamt existensberättigande. Expertgruppen för Studier i Offentlig Ekonomi (finansierad av Finansdepartementet) har nyligen släppt en tänkvärd rapport om yrkesfisket. ESO konstaterar att det samlade yrkesfisket producerade värden för 1,1 miljard kronor under 1996. Samtidigt som staten pumpade in 423,5 miljoner i näringen. Fyrtio procent av produktionen var alltså i själva verket statligt stöd! Varje sysselsatt i näringen kan räkna med (indirekt) statligt stöd på 45.400 kronor per år, eller 24 kronor per arbetstimme. Naturligtvis finns det ett särskilt statligt Fiskeriverk.

Stödet är dessutom utformat så att det gynnar det storskaliga havsfisket på kustfiskets bekostnad. Få yrkesfiskare kan försörja sig enbart på fiske, och från ekonomisk utgångspunkt borde det därför vara just kustfisket (som komplement till andra

näringar) som är ekonomiskt försvarbart. (Ds 1997:81, *Fisk och Fusk – mål och makt i fiskeripolitiken*)

Spara på vad?

I krisens Sverige sparas det, inte minst inom den offentliga sektorn. Skolan är ett av många exempel. Ungefär hälften av skolans kostnader utgörs av löner till personal och en fjärdedel av lokaler. Bägge dessa kostnadsposter betraktas av flertalet ansvariga skolpolitiker som fasta kostnader. Ska det sparas är det resten av kostnaderna som det dras ned på. Mest populära sparobjekt har varit skolmåltider (sex procent av de samlade kostnaderna) och läromedel (en enda procent av de samlade kostnaderna). På Märstagsgymnasiet får bara var sjätte elev i gymnasiet första årskurs en lärobok i svenska! Och många, många elever har ännu böcker (som används för tredje eller fjärde gången) som berättar om de ekonomiska framstegen i den socialistiska Sovjetunionen... Under de senaste åren har kostnaderna för läromedel i grundskolan minskat med 12 procent per elev, räknat i fasta priser. Alla svenska skolor (grundskola och gymnasium) lägger ut sammanlagt 900 miljoner kronor per år på läromedel – allt fördelas på en dryg miljon elever. Jämför det med de 423,5 miljoner som staten varje år satsar på yrkesfisket (se notisen ovan) som sysselsätter ett par tusen personer. (Svensk Bokhandel)

Systemet tappar marknadsandelar

Även om Harry Franzén förlorade processen mot svenska staten i EG-domstolen i Luxemburg, så tappar Systembolaget marknadsandelar. Idag uppskattas bara 54 procent av starkspriten säljas via Systembolaget och restaurangerna (som i ökande andel kan köpa från andra leverantörer). Sammanställningar som gjorts av branschen pekar på att 11 procent är tax-free (och sådant som skattats i andra länder, till exempel Danmark) som förs in legalt, 5 procent är insmugglat av privatpersoner som tagit med mer än sin "ranson", 10 procent smugglas in i stora partier (det finns en omfattande distributionsapparat som täcker större delen av södra och mellersta Sverige) och 19 procent bränns hemma. Den sista procenten konsumeras av A-laget på parkbänkarna, som renar teknisk sprit.

Rättelse om Ådalen

Erik Palmkvist påpekar med anledning av insändaren om skotten i Ådalen i förra numret av Contra, att soldaterna kom från I21 i Sollefteå och inte I5 i Östersund. Insändarskribenten, Bengt Barkman, uppgav att han hade uppgifterna om insatsen från sin far, som tjänstgjort tillsammans med kapten Mesterton vid I5 i Östersund. Dock torde det ha varit så att kapten Mesterton efter händelserna i Ådalen förflyttades från Sollefteå till Östersund. Därav misstaget i uppgifterna i förra numret av Contra.

Ny Palmebok verkar vara hemmasvenskt vänstertrams

I samband med pressläggningen av detta nummer fick Contras Mellanöstern-korrespondent från redaktionen i Stockholm ett recensionsexemplar av *Kontraktet*, den senaste i den långa raden av böcker med idéer om hur och varför Olof Palme mördades. *Kontraktet* är en vänsterbok. Palme projiceras som ett slags gudomlig övermänniska: intelligent, sund, viril, modigt styrd av rättskänsla. De som ogillar honom är giriga affärsmän och otäcka national-socialister. En svensk industriledare hyr en utländsk yrkesmördare. Enligt förhandspublicitet i Sverige hade den fiktive industriledaren likheter med dr Peter Wallenberg. Sedan dess torde boken ha blivit omskriven; ingen i den liknar dr Wallenberg. Boken presenteras som en översättning från en engelsk text av en John W. Grow. Enligt vår kontakt i London har en person med det namnet bara skrivit en bok om skotska biskopar.

På sidan 94 i *Kontraktet* följs en "Sir"-titel omedelbart av ett efternamn. Detta misstag är ett av flera tecken på att boken i själva verket har skrivits av den svenska hemmavänster, som sedan länge har försökt få oss alla att glömma bevisen för sovjetiskt ansvar för statsministermordet. Mer om detta kan läsas i Contras kommande nummer, såvida inte ingrepp görs mot dess framställning, som var fallet med oktobernumret 1996.

Bertil O. Wwedén

En film baserad på *Kontraktet*, regisserad av Kjell Sundvall ("Jägarna"), med en budget på cirka 25 miljoner kronor, ska ha premiär i mars.

UTLANDS-NYTT

Koreansk spionskandal

Syd Koreas säkerhetspolis nystade i slutet av november upp en nordkoreansk spionhärva omfattande bland andra en bemärkt universitetsprofessor från Seouls nationella universitet (SNU). Detta kunde ske sedan agenturen för Nationell säkerhetsplanering (NSP) arresterat det nordkoreanska paret Choi Jong-nam, 35, och hustrun Kang Yon-jong, 28. Paret hade infiltrerat Sydkorea norrifrån den 2 augusti 1997 efter att ha lämnat den nordkoreanska hamnstaden Nampo två dagar tidigare. Kang begick efter gripandet självmord genom att svälja en dold giftkapsel, men maken överlevde och samarbetade med NSP. Paret Choi-Kang greps när de var i färd med att rekrytera en sydkoreansk oppositionell i den sydliga hamnstaden Ulsan.

Det mest sensationella "kapet" för den sydkoreanska säkerhetstjänsten var den 69-årige Ko Young-bok, en professor emeritus i sociologi vid det ansedda Seouls nationella universitet. Ytterligare en högt uppsatt medlem i den nordkoreanska spionhärvan var den 55-årige Sim Chong-ung som var chef för reparations- och underhållsenheten vid Seouls tunnelbanesystem.

Det kom som en chock i Sydkorea att den välkände Ko Young-bok, en aktad forskare som fått hedersnamnet "den sydkoreanska sociologins fader", spione-

rat för Nordkoreas räkning ända sedan 1961. Ko undervisade vid SNU i 30 år innan han utnämndes till hedersprofessor och beklädde i egenskap av chef för ett regeringsstyrt forskningscenter en tjänst på vice ministernivå. Han troddes allmänt ha en konservativ politisk inställning efter att i början av 1980-talet ha varit med och utformat en högerinriktad ideologi för dåvarande president Chun Doo Hwans räkning.

Det är nu uppenbart att den framtoningen tjänade som en utmärkt täckmantel för spionen Ko, som i Koreakriget 1950-53 frivilligt hade anslutit sig till Nordkoreas kommunistiska styrkor men gripits av sydkoreanerna och internerats i ett krigsfångeläger. När han frisläpptes 1953 förklarade han sig vara antikommunist. 1954 utexaminerades han i sociologi vid SNU och påbörjade en lysande akademisk karriär. 1961 rekryterades han av en nordkoreansk agent, som bland annat gav Ko upplysningar om hans farbror Ko Chong-ok vilken varit professor vid SNU men avvikit till Nordkorea under Koreakriget och därefter undervisat vid Kim Il-sung-universitetet i Pyongyang.

Den sydkoreanska säkerhetstjänsten uppgav efter Kos gripande att denne bland annat meddelat Nordkorea information om president Park Chung Hees planer på att utveckla ett sydkoreanskt kärnvapen, planer som kom att skrinläggas efter stark

opposition från USAs regering.

Ytterligare två nordkoreanska spioner greps av de sydkoreanska myndigheterna.

Korea och landminorna

Syd Korea har inte ändrat sin tidigare inställning, att Koreahalvön bör undantas från de globala strävandena att förbjuda antipersonella landminor. Orsaken till denna inställning är, hette det i ett uttalande från försvarsministeriet i Seoul, att denna typ av minor är en integrerad del av Sydkoreas nationella försvar:

"Vi har upprepade gånger förklarat varför vi behöver ha landminorna utplacerade längs den demilitariserade zonen. De är väl utmärkta och underhållna... Vi har vår egen situation här eftersom Koreahalvön är en kvarleva från det kalla kriget."

Uttalandet gjordes efter det att representanter för 120 nationer undertecknat ett avtal i Kanadas huvudstad Ottawa med syftet att avskaffa världens landminor. 30 av de 150 nationer som deltog vid konferensen i Ottawa skrev inte under avtalet, bland dem USA, Ryssland, Kina, Finland, Turkiet, Iran, Irak, Nordkorea, Sydkorea och Egypten. USA förklarade sig berett att stödja uttalandet endast om de minor som används för att skydda de 37 000 amerikanska soldater som ännu är stationerade i Korea undantogs från det påtänkta förbudet.

Talesmannen från det sydkoreanska försvarsministeriet underströk, att vid ett nordkoreanskt angrepp över den demilitariserade zonen (DMZ) tiotusentals fler dödsoffer skulle bli följden av att de sydkoreanska minorerna avlägsnades:

"Och även om vi gick med på att avlägsna minorerna längs DMZ mellan de båda koreanska staterna, måste vi först komma överens med Nordkorea, som inte har något intresse av att ta bort dem."

(Newsreview, Seoul)

Alkoholen nästa?

Som *Contra* tidigare berättat om har de amerikanska tobaksjättarna gått med på långtgående eftergifter gentemot antirökopinionen (se notisen "Tobaksbolagens svek" i *Utlandsnytt*, *Contra* nr 6 1997). Mycket tyder på att alkoholindustrin härnäst kommer att råka ut för samma massiva opinionstryck.

Den ansedda amerikanska tidskriften *National Review* noterar i en ledarkommentar den 10 november 1997 att det redan klagas på att det är alldeles för mycket

Det numera kulturskyddade gamla stadshuset i hjärtat av Seoul bytte herrar flera gånger under Koreakriget 1950-53. (Foto:Tommy Hansson)

reklam för alkoholhaltiga drycker i innerstäderna samt att det amerikanska nationalölet Budweiser i sin reklam siktar in sig på barn och ungdom.

Frågan har lett till en kontrovers mellan de båda konservativa tänkarna, juristen Robert Bork och före utbildningsministern William J. Bennett. Bork ser opinionsbildningen mot alkoholhaltiga drycker som ett symptom på vad han föredrar att kalla "dygdokrati...byråkratiseringen av personlig moral" och anklagar Bennett för att stödja "dygdokraterna" (på engelska *virtuocrats*). Bork gör följande analys: "Om man tar bort det som människor vill ha därför att det inte är bra för dem, frigör man en princip som är mycket svår att begränsa." I stället, menar Bork, skulle samhället förespråka "en självkontrollens etik", främst genom kyrkorna. Bennett har svarat att han visserligen är för självkontroll, men att också enskilda samfälligheter borde ha rätten att via zonavgränsande lagar begränsa kvantiteten alkoholreklam och spritbutiker.

Frågan problematiseras ytterligare av den amerikanska inställningen till narkotiska preparat, där det inte görs någon skillnad mellan tunga droger som heroin och kokain och milda varianter av typ marijuana och hasch. Kalifornien har genom en folkomröstning godkänt bruket av marijuana av medicinska skäl.

När det gäller alkoholreklam må man tillägga, att USA har långt kvar till svenska myndigheters förbudsmentalitet där starka krafter arbetar för att förbjuda också lättölsreklam...

Zimbabwe tar ytterligare steg mot avgrunden

Zimbabwe lyckades genomföra en oblodig övergång från den vita minoritetsregeringen under Ian Smith via Abel Muzorewa till Robert Mugabe. Med Mugabes socialistiska retorik var det förvånande att det inte blev en större katastrof när hans parti 1980 kom till makten. Förklaringen var att Mugabe trots sin socialistiska ideologi lät kapitalismen råda inom den för landet viktiga jordbrukssektorn. Zimbabwes jordbruk har – till skillnad från situationen i många andra afrikanska länder – varit utomordentligt effektivt. Det har varit organiserat i ett begränsat antal "farmer", där de tidigare ägarna har kunnat fortsätta sin verksamhet, trots att de haft vit hudfärg. Det rationella, exportorienterade, storjordbruket har

på ett fördelaktigt sätt kompletterats med ett för den lokala marknaden inriktat småjordbruk, där det huvudsakligen varit svarta självägande bönder som svarat för driften. Robert Mugabe insåg den moderna jordbruksdriftens nationalekonomiska betydelse och höll fingrarna borta i mer än femton år. Ända till 1997. Han förklarade då att 1 500 storjordbruk skulle konfiskeras av staten utan att de nuvarande ägarna skulle få någon som helst ersättning. Stöld brukar sådant kallas i klartext. Statens inkomster av denna stöldoperation skulle användas för att betala förhöjda pensioner till före detta gerillasoldater, som anser att de slutfört sitt livsverk i och med att Mugabe kom till makten och nu, utan att behöva arbeta ska kunna lyfta en generös pension. Konfiskationen handlade om en tredjedel av de jordbruk som drivs för exportmarknaderna. Ägarna var huvudsakligen de personer som valde att stanna kvar och driva sin företag istället för att sälja och flytta när Mugabe kom till makten för 17 år sedan. Mer än hälften av de vita har valt att lämna landet sedan dess – även de som har rötter sedan generationer i landet.

På två månader har Zimbabwes dollar fallit med 46 procent. Och nu behöver Mugabe stöd från såväl Världsbanken som EU. Det stödet kommer bara om Mugabe ger upp planerna på att stjäla marken från de mest effektiva jordbrukarna i landet. Hur det ska sluta är dock ännu inte avgjort.

Bill och Hillary i ett aktuellt bildmontage.

"Rasism på norsk polishögskola"

I förra numret av *Contra* berättades om den svenska polisens problem. Inte heller vårt västliga broderland är i avsaknad av sådana. Polismannen och ledamoten i Framstegspartiets centralstyre Einar Endresen anklagar polishögskolan i Oslo för att i sin intagningspolicy och -kvotering vara rasistisk.

Bakgrunden är att polis-skolan misslyckats med att "kvotera in" 15 personer med bakgrund i främmande kulturer. I stället inkvoterade man fyra sådana personer och därutöver fem personer som adopterats av norska familjer. Också i fjol tog man in adopterade som främmandekulturella.

Motiveringen att inkvotera polishögskoleelever enligt nämnda riktlinjer var att dessa antogs ha en kvalifikation som infödda normmän saknade – förståelse för främmande kulturer.* En sådan förståelse antas gagna polisen i dess arbete i det norska samhället. Einar Endresen är emellertid kritisk och säger:

"Framstegspartiet har alltid varit en principiell motståndare till kvotering baserad på ras, religion och etniskt ursprung och har således varit motståndare till nämnda kvoteringsordning vid polishögskolan."

Endresen frågar sig nu om sökande som varit adopterade och alltså vuxit upp i norska familjer sedan tidigaste barnsben har större förståelse för främmande kulturer än norska barn som har vuxit upp hos sina biologiska föräldrar. Är det kulturbakgrunden som är viktig, eller kanske helt enkelt hudfärgen?

"Själv menar jag att det bara finns ett ord som täcker en dylik intagningspolitik vid polishögskolan", säger Einar Endresen. "Rasism!"

Fem elever blev inte intagna vid polis-skolan i Oslo trots att de hade precis samma kulturbakgrund som de fem som kom in – det vill säga de var uppvuxna i norska hem med norska föräldrar. Enligt den kritiske Einar Endresen beror detta på att de inte hade den rätta hudfärgen.

(*Fremskritt, Oslo*)

**Contra* har inga bevis, men samtal med antagna och refuserade kandidater till den senaste utbildningsomgången vid Polishögskolan i Solna i Sverige visar samma sak. En kvinna eller en person med "invandrabakgrund" har så vitt vi kunnat bedöma lägre antagningskrav. De ansvariga för antagningen kommer naturligtvis att blåneka till detta, men så länge de inte kan lägga svart på vitt för sina påståenden tror vi mer på den uppfattning som förnedlas av dem som varit föremål för antagningsprocessen.

(Fortsättning "Gästskribenten" från s 10)

mellan människa och djur, utan också genetiska överföringar kan ske. Detta gör det intressant att studera och jämföra olika djurarters och människors beteendemönster. Många studier görs och har gjorts, men frågan är vilka slutsatser vi kan dra av dessa. För hundra år sedan gjordes ju till exempel jämförelser mellan Darwins evolutionsteorier och social utveckling, vilket ledde till den så kallade socialdarwinismen. Denna teori betraktas väl i dag som ett synnerligen trubbigt instrument för att beskriva sociala förändringar men utnyttjades på sin tid för att rättfärdiga en ganska passiv socialpolitik från makthavarnas sida. Olika motiv och bevekelsegrunder hos betraktaren spelade nog större roll för slutsatsen än själva fenomenet, en inte ovanlig företeelse.

Artens överlevnad

Med det i minnet kan vi återgå till själva ämnet, kärlek och genetik. Många menar att det är naturligt för en man att ha många sexpartners. Inte moraliskt försvarbart, kanske, men oundvikligt eftersom det är genetiskt betingat. Generna är först och främst inriktade på artens överlevnad, vilket betyder fortplantning i sådan mängd och utsträckning att det maximerar sannolikhet för att detta elementära krav tillgodoses. Här kan man peka på olika djurarters beteende, från svampar och insekter till däggdjur och fåglar, och visa hur just den specifika artens parningsritualer etcetera är ändamålsenliga för den artens fortbestånd.

Av detta kan man sedan dra slutsatsen, att beträffande människan är det i varje individs grundläggande intresse – eller i alla händelser är han eller hon genetiskt kodad – att sträva efter att ha så stor och frisk avkomma som möjligt.

Det är svårt att inte instämma i detta resonemang. Det finns ju inte mycket som tyder på att mänskliga gener skulle vara mindre "överlevnadsinriktade" än grod- och grisgener. Men frågan är istället vilka slutsatser vi drar av detta. Om vi vill bestämma oss för vad stor och frisk avkomma betyder för en människa, räcker det nog inte bara att se människan enbart som en biologisk varelse, utan vi är tvungna att ta andra aspekter med i beräkningen.

Människan är ju också en social och kulturell varelse.

Sanning, skönhet och godhet

Det brukar sägas att en människa strävar efter sanning, skönhet och godhet, vilka är tre uttryck för den mer grundläggande strävan från djupet av hjärtat, längtan efter lycka och kärlek, efter samhörighet och identitet. Man brukar i detta sammanhang med hjärta avse den främsta och innersta drivkraften i människans psyke och själ: impulsen att ge och ta emot kärlek. Vidare brukar människopsyket anses ha tre sinnesfunktioner – känsla, förnuft och vilja. Det är inom känslofunktionen vi hittar driftslivet inklusive sexualdriften och självbevarelsedriften.

Det saknas entydiga definitioner av ord och begrepp när vi skall beskriva själslivet. Alltsedan Kants dagar har emellertid vissa begrepp blivit allmänt förekommande, varför de flesta nog kan förstå vad som avses.

Om sexualdriften drar två personer av olika kön till varandra, så finns förvisso många olika krafter som påverkar en människas handlande. Till exempel insikten om att sex utan kärlek ofta lämnar tomhet efter sig, eller tidigare åtaganden som kan göra att ett utomäktenskapligt sexuellt förhållande leder till en personlig katastrof. Människornas värld är med andra ord mycket mer komplicerad än lejons och spindlars.

Trots detta menar många att en man är framgångsrik och att han är en vinnare, om han har många kvinnor: om en man blir rik och mäktig är det bara naturligt att han har många barn med många kvinnor, det är genetiskt betingat.

Vad innebär emellertid framgång? Är det bara antalet barn som räknas? I gångna tider var det vanligt att kungar hade många kvinnor och många barn, men det var också vanligt att kungar mördades av sina söner och att kungasöner mördades varandra. Är detta en framgång för kungens gener? Otaliga kungaätter har dött ut i blodbad. Polygami förekommer fortfarande i Afrika men är i starkt avtagande, eftersom ungdomar som vuxit upp i polygama familjer har bittra minnen av all svartsjuka och hat som frodas i sådana miljöer. Dessa ungdomar tar nu till vara den större sociala rörlighet som det moderna samhället ger och föredrar monogama äktenskap.

Och om nu människan inte bara är en biologisk varelse utan hennes väsen är mycket rikare än så, leder det till att det blir

naturligt för oss att vilja att inte bara våra gener, utan också vår personlighet och vår livsstil, skall föras över till kommande generationer.

Barn ser upp till sina föräldrar när de ännu är små, men hur kan föräldrarna behålla barnens kärlek och respekt? Genom att ge äkta och sann kärlek kan de hoppas att barnen växer upp till stabila, kärleksfulla och socialt framgångsrika individer och familjer; då har de gjort sig förtjänta av barnens respekt. Eftersom det tar cirka 20 år för en människa att växa upp och ett äkta par vanligen föder flera barn under en flerårsperiod, innebär det att en människa egentligen inte förrän i 60-årsåldern är färdig med sitt föräldransvar. Om en man under den tiden sviker sitt barn genom att svika dess mor är han en förlorare snarare än en vinnare.

Det faktum att det tar så lång tid för en människa att mogna gör därmed det monogama äktenskapet till det grundläggande kravet för att en man skall kunna bli framgångsrik, om man med framgång menar att lämna efter sig en talrik och frisk avkomma. Den monogame mannen är därför den genetiske vinnaren.

Luther mot celibat och hyckleri

Om vi för ett ögonblick lyfter blicken och ser människans utveckling ur ett kulturhistoriskt perspektiv kommer vi till samma slutsats. Vilken kulturkrets har varit den dynamiska motorn under det senaste årtusendet? Jo, det monogama västerlandet, vars livsstil nu anammas överallt. Och vilken del av västerlandet har spelat den centrala rollen de senaste århundradena? Jo, det protestantiska Nordeuropa och Nordamerika!

Och ligger inte förklaringen till det i Martin Luthers klara ståndpunktstagande för äktenskapet, i strid mot celibat och hyckleri, vilket ledde till ett frisläppande av kreativitet?

Och se på Kina – detta lands enorma potential och detta folks kreativitet har kunnat komma till uttryck först efter att en brutal kommunistisk hästkur sopat bort det gamla feodala Kinas system med månggifte!

Det förtjänar att upprepas: äktenskapet och den monogama kvinnan och den monogame mannen är vinnare.

Hur många rätt får vi den här gången?

Contra har vid två tidigare tillfällen gett ut ark med "blandade etiketter", där vi framfört politiskt icke-korrekta åsikter och krav.

När vi nu för tredje gången tar fram ett ark med klistretiketter kan det finnas skäl att göra bokslut över de tidigare.

Resultatet kan verka helt fantastiskt. Det verkar som om hela världen anpassar sig till Contras krav... Och kom ihåg att de flesta kraven sågs som både utopiska och orrealistiska när de ställdes. Nu är de sedan länge verklighet!

Under 1981 kom det första arket. Låt oss granska det etikett för etikett.

Berlinmuren riven!

Krossa kommunismen! Visst är kommunismen krossad – i Sovjet och hela Östeuropa! Dessvärre härskar kommunismen fortfarande i Kina, i Vietnam, Nordkorea och på Kuba. Men åtminstone i Nordkorea och på Kuba torde kommunismens hädangång kunna inkasseras inom en inte alltför avlägsen framtid!

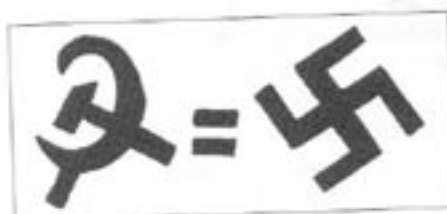

Från 1981

Contra avslöjar vänstermaffian! Märket fanns med både 1981 och i den reviderade samlingen som kom 1989. Och visst, det är fullt aktuellt än idag!

1981, 1989 och 1998 med internetadress

1981 års antisocialistiska märke

Hammaren och skäran är detsamma som hakkorset. Tyvärr har den här etiketten fått ökad aktualitet. Nationalsocialismen var död sedan 1945 och tanken var att kommunismen skulle bli lika stendöd. Men istället har den stendöda nationalsocialismen stuckit upp igen. Dessvärre har antalet kommunister inte heller minskat, tvärtom får Vänsterpartiet högre opinionssiffror än någonsin tidigare. En ny version av märket finns därför med i 1998 års utgåva.

Samma tema i ny förpackning 1998

Kapitalism för välfärd! sa Contra 1981. Då var det ett mycket kontroversiellt uttalande. Kapitalismen framställdes ofta som den stora boven, bakom allt elände i världen. Idag är den allmänna uppfattningen en helt annan. Mycket har hänt inom den politiska opinionen!

KAPITALISM FÖR VÄLFÄRD!

En lätt moderniserad version kommer i år, men ursprunget var med redan 1981

Kommunismen hotar Din frihet! lät det i en stiliserad Berlinmur. Muren finns inte mer! Det som var en fjärran dröm för demokrater 1981 blev verklighet en natt i november 1989.

Muren som utgjorde ett hot 1981, föll i bitar 1989

Socialism är ett helvete! Vissat är det så. Budskapet fanns med 1981 och 1989 och det finns kvar 1998. Fråga dem som flytt från Kuba, Vietnam eller Kina!

Ett populärt märke, med 1981, 1989 och 1998. Finns även som rockslagsmärke.

Kommunismen dödar fler än cancer. I Per Ahlmarks senaste bok "Det öppna såret" från 1997 summeras kommunismens offer till 110 miljoner. Dessbättre har mordandet i de kommunistiska staterna avtagit, men det är långtifrån slut!

Fanns med 1981

Bojkotta sovjetiska varor! Vi tänkte inte minst på de varor som producerades i slavarbetslägren. Till exempel var det så på 1980-talet att en hel del komponenter (bland annat ratten) till den ryska bilen Vaz tillverkades i slavlägren. Till vår stora glädje finns det inga sovjetiska varor att bojkotta idag, eftersom det inte finns någon Sovjetunion!

**BOJKOTTA
SOVJETISKA
VAROR!**

1981 kunde vi kräva bojkott av sovjetiska varor. 1998 finns det inte några sovjetiska varor att bojkotta.

Contras vid makten, TV-monopolet krossat, ingen Sovjetunion kvar...

Så över till de sex etiketter som var nya på 1989 års ark.

Stöd Contras! Sveriges socialistiska regering skickade u-hjälp till kommunistdiktaturen i Nicaragua! Contra ställde däremot upp för Nicaraguas frihetskämpar i Contras! De militära framgångarna för Contras tvingade fram fria val, som vanns av högerkandidaten Violetta Chamorro 1990! Efter nyval 1996 fick Nicaragua en ny högerpresident, Arnoldo Aleman. Contras vann makten med folkets stöd – och har behållit den. Det är förvånansvärt tyst på nuvarande biståndsministern Pierre Schori, som var god vän med de gamla kommunistiska diktatorerna i Managua.

**STÖD
CONTRAS!**

Nicaraguas frihetskämpar

Stöd Contras! från 1989. Vid makten 1990!

Sänk skatten! Jo, vi fick den stora skatte-reformen. Den kom 1991, och den hade väl få vågat drömma om ens 1989. Marginalskatterna sänktes från som mest 85 procent till tolerabla 50 procent (men mycket av skatterna var och är dolda i form av arbetsgivaravgifter med mera). Men idag kryper skattekvoterna upp igen. Vi har redan marginalskatter på 58 procent, och mer är på gång. Och därför får "Sänk skatten" stanna kvar även bland 1998 års etiketter.

**SÄNK
SKATTEN!**

Märke från 1989 – i år kommer det i en lätt ändrad form.

Ja till EG! När de här märkena producerades vågade inte ens Carl Bildt tala för

svenskt medlemskap, trots att det stod i partiets program. Ungdomarna i MUF motionerade till partistämman om att partiledningen skulle driva partiprogrammets krav på svenskt medlemskap, men motionen avslogs! Det skulle behövas en djup ekonomisk kris för att linjen skulle ändras. Men 1994 fattade svenska folket beslut om att bli medlemmar i EU. Många i Contra hade dock vid den tidpunkten ändrat uppfattning!

Kravet från 1989 förverkligades 1 januari 1995. Men några hann ändra sig.

Krossa TV-monopolet. En gång förespråkade ledningen för socialdemokratiska kvinnoförbundet, med Maj-Britt Theorin i spetsen, förbud mot parabolantennor! Svenskar skulle ju kunna se på TV-program som inte var godkända av staten och Sveriges Rödio. Första slaget mot TV-monopolet kom till på privat initiativ när Jan Stenbeck startade TV3 i London 1988. Men under flera år motarbetades TV3 av maktetablissemangen i media, som försökte slå vakt om det TV-monopol som fortfarande fanns i lagen. Men från 1992 fick åtminstone ett nytt bolag (TV4) koncession på TV-sändningar i Sverige via marknätet. Och på några år föll hela det socialistiska mediemonopolstänkandet ihop som ett korthus.

TV-monopolet har fallit i bitar sedan märket kom 1989

Sänk den! Så småningom uttalade sig även Olof Palme i den riktningen och förklarade att om kränkningarna fortsatte skulle ubåtarna sänkas. Den svenska marinen misslyckades dock med detta som med så mycket annat, så det var Sovjetunionens fall som blev lösningen på ubåtproblemet. **Sovjet ut ur Baltikum!** Under 1989 besökte dåvarande utrikesministern Sten Andersson Baltikum och förklarade bland annat att Estland inte var ockuperat. Han uttryckte – till esternas stora besvikelse –

SÄNK DEN!

Marinen lyckades inte med denna uppmaning från 1989!

inte det minsta stöd för demokratiseringssträvanden och frigörelse från Sovjetunionen. Litauen förklarade sig självständigt den 11 mars 1990, Estland den 19 augusti 1991 och Lettland den 20 augusti 1991. Sovjetunionen upplöstes på juldagen 1991. Något mer fullständigt förverkligande av Contras krav är väl svårt att tänka sig!

Estland, Lettland och Litauen är fria och Sovjet finns inte ens mer! Från 1989.

Kommunismen är dessvärre inte död!

Och nu är det 1998. Fem etiketter på årets utgåva har vi kommenterat redan ovan. "Contra avslöjar vänstermaffian!", "Sänk skatten", hammaren och hakkorsen (som denna gång hamnar i papperskorgen), Kapitalism för välfärd! samt "Socialism är ett helvete". Vid sidan av dessa gamla veteraner kommer tre nyheter för året. **Kommunismen är dessvärre inte död!** Med Kina, Kuba, Vietnam och Vänsterpartiet som tragiska exempel.

Mer el från Barsebäck! "Därkoalitionen" har beslutat att stänga av landets fullt fungerande, effektiva och säkra kärnkraftverk. Vilket kommer att kosta svenska folket miljarder. Det är dags att vända linje och istället se till att energiproduktionen ökar! **Sparka (s)kojarna!** På alltfler orter runt om i landet avslöjas socialdemokratiska kommunalpampar som skojare. I Gävle och Motala har det lett till fängelsestraff. Men det finns skojare som skor sig på skattebetalarnas bekostnad på många fler ställen. Det är dags att ge dem sparken!

**Mer el från
Barsebäck!**

Från 1998 års serie, se vidare sidan 2!

Kalla krigets hjältar:

Jan Palachs flammande protest

Av Jan-Erik Johansson

I augusti 1968 släcktes den tjeckoslovakiska frihetsflamman. Den svarta augustidag krossades Tjeckoslovakiens dröm om självständighet och landets bästa söner förblödde under de sovjetryska stridsvagnarna. Reaktionen lät inte vänta på sig. Särskilt hårt var motståndet från de intellektuella studenternas sida. Eftersom Sveriges Television till synes paniskt undviker det gamla Östeuropa i sina historiska inslag skall jag själv här skildra en av de unga studenternas öden. Han hette Jan Palach och betraktas i dag som frihetshjälte.

Fortfarande – snart tre decennier efter Palachs död – vallfärdar man till hans grav, överöser den med blommor – bland annat mängder av brudbuketter – och ljus. Blommorna försvinner på natten. Men det gör inget, det kommer ständigt nya.

Ja, i dag hyllas Jan Palach som en frihetshjälte. Men innan Östeuropa blev fritt måste det bli en tyst hyllning: Kyrkogårdsvakten var ofta utbytt mot en man från säkerhetspolisen...

Offrade sig

Alla visste detta. Men många gick ändå till Tjeckoslovakiens unge folkhjäلتes grav. Nu är situationen en helt annan, och det märks: strömmen av pragbor som besöker frihetshjäلتens grav ökar rentav från dag till dag. Igen...

Jan Palach offrade sig för sitt land. Från början var de åtta studenter vid universitetet som hade kommit överens om att de en efter en skulle bränna sig till döds. Men omständigheterna gjorde att det bara blev Jan Palach som gjorde det.

Den 18 januari 1969 träffades emellertid de åtta och drog lott om vem som skulle bli den förste. Det blev den 21-åriga Jan Palach.

Jan-Erik Johansson är filosofie doktor och bosatt i Stora Levene.

På eftermiddagen under den värsta rusningstrafiken gick Jan Palach ner på Wenzelplatsen. Han hällde bensin över sig och tände på. Han dog inte omedelbart. Folk rusade till och rullade honom mot gatstenen och lyckades släcka elden. Den unge studenten hade fått 85-procentiga brännskador och följande dag dog han på lasarettet.

Inte ett ord...

Radion i Tjeckoslovakien hade sin egen förklaring till hans död: "Palach var ett offer för det dåliga tjeckoslovakiska skol-systemet. Han hade för dåliga kunskaper i marxism-leninism".

På ettårsdagen av Palachs död cirkulerade flygblad i Prag med orden: "Vi har ingen möjlighet att försvara oss med vapen. Låt oss därför försvara oss med hat och oföresonligt förakt mot Moskva-herrarnas makt och Husaks lakejer i kampen för en socialism med ett mänskligt ansikte". Det var den dagen alla i Prag gick till fots till sina arbeten i tyst protest.

Jan Palach offrade sitt liv för frihet och demokrati i Tjeckoslovakien. Det egna folket skulle inte resignera för vad som hände, det var den unge Palachs mening med att ta sitt liv. Vad säger de svenska kamraterna om Jan Palachs offer? Inte ett ord. Inte då och inte nu.

För en inte obetydlig del vänsterradikaler i detta avlånga land är kommunismen fortfarande en vacker dröm om det klasslösa samhället. Många av dem axlar andra mantlar och säger sig i dag hylla demokratiska principer, en icke föraktlig del återfinns som "experter" på Sveriges Television. Därangriper man på

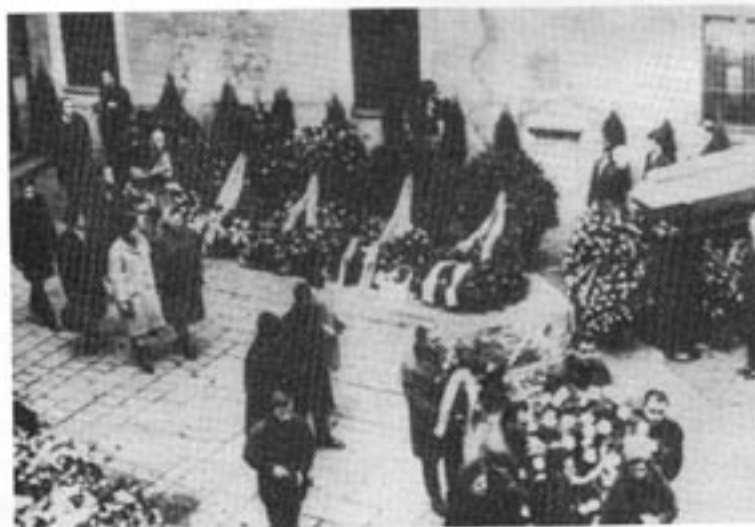
känt maner konsumtionssamhället och marknadsekonomi. Meningsfränderna är många, det vet vi.

Visste besked

Ta lärdom av historien vill man knappast. För människorna i det gamla Östeuropa var drömmen om det klasslösa samhället en högst påtaglig och obehaglig realitet, manifesterad i militarism, angiveri, extrem varubrist och som det uppdragats i efterhand en fäsansfull miljöförstöring. Jan Palach, denne unge, tjeckoslovakiske hjälte, visste besked för snart tre decennier sedan, han och miljoner andra, som kämpat och önskat frihet och demokrati i Europa och som i dag jublande får skörda frukterna.

Studenten Jan Palach brände sig i januari 1969 själv till döds i protest mot den sovjetiska inmarschen i Tjeckoslovakien. Han blev snabbt en symbol för tjeckernas och slovakernas krav på frihet.

Sörjande tjecker defilerar förbi martyren Jan Palachs kista i Prag i januari 1969.

Vänstrast i Perssons regering? Utbildningsminister Carl Tham, "duktige Carl".

1967 publicerade de båda yngre folkpartisterna Daniel Tarschys och Carl Tham den uppmärksammade debattboken *Den nygamla vänstern*, vilken riktade skarp kritik mot den marxistiska vänsterrörelsen och dess idéer. 1982 lämnade Tham folkpartiet och blev socialdemokrat. I dag är han som utbildningsminister den socialdemokratiska regeringens kanske ivrigaste talesman för samma vänstersyn som han kritiserade för 30 år sedan.

Före folkpartistiske partisekretären Carl Thams karriär ter sig till det yttre mycket framgångsrik med chefsskap för SIDA och två statsrådsposter som höjdpunkter. Thams politiska förstånd har däremot undergått en motsatt utveckling. Så här kommenterar forne partibrodern Per Ahlmark i sin bok *Det öppna såret* (1997) Thams kursändring: "Vad som slog mig sen Tham blev medlem av det socialdemokratiska partiet var hur snabbt han anpassade sig till Palmeretoriken... Tham får USA att framstå som en minst lika stor fara för världsfreden som Sovjetunionen" (sidan 383).

Thams nuvarande inställning är ett kraftigt avsteg från den kritik av vänstern respektive förståelse för kapitalismen och dess investeringar i u-länderna han jämte Daniel Tarschys uttryckte i *Den nygamla vänstern*.

Carl Tham: *En vilsegången opportunist* Av Tommy Hansson

Försvarar kålsuparteorin

Vad som måhända frapperar mest i den senare, sekunda, upplagan av Carl Tham är hans beskrivning av det kalla kriget. I sin bok *När tiden vänder* (1994) fnysar han med hela sitt aristokratiska förakt åt "den antikommunistiska hysterin" och "marknadsideologin", företeelser mot vilka han ett par årtionden tidigare inte haft något att andraga.

Så här skriver Tham om förhållandet mellan höger- och vänsteranhängare: "Den nya högern är en spegelvänd kopia på 60-talets nygamla vänster. Precis som sin marxistiska föregångare är den fundamentalistisk: den tror sig återuppliva de 'rena' tankarna, befriade från decennier av välfärdsslag" (sidan 89). Det är häpnadsväckande att en man som tillbragt merparten av sin politiskt aktiva tid i ett borgerligt parti inte förmår se skillnaden mellan den demokratiska högern och den totalitära vänstern. Företrädare för det Tham kallar "den nya högern" har aldrig försvarat politiska massmord på samma sätt som den marxistiska "nygamla vänstern" försvarade – och i många fall fortfarande försvarar – Stalins och Maos folkutrotningar.

Den korkade "kålsuparteorin" har med andra ord i Carl Tham en entusiastisk försvarare.

I förlorande läget

Det är därför minst av allt sensationellt att Tham i kapitlet "Vem vann?" i sin bok avvisar tesen att det var USA och den fria världen, anförd av Ronald Reagan, som fick sovjetväldet på fall och vann det kalla kriget. Anhängarna av den tolkningen vill enligt Tham blott "i efterhand få 80-talets uppskrivade antikommunistiska stämningar legitimerade" (sidan 76).

Carl Tham ansluter sig till det kalla krigets "duvor" och hamnar så i det förlorande läget. Ty om duvorna fått råda hade USA aldrig igångsatt den militära satsning på bland annat SDI ("Stjärnornas krig") som fick sovjetledarna till förhandlings-

bordet och slutligen sovjetväldet på fall. Reagan var självklart aldrig någon "duva" men heller inte någon renodlad "hök". Han insåg att USA måste rusta militärt i syfte att möta Moskvas globala expansion, men till skillnad från de flesta hökaktiga rådgivare i sin omgivning insåg Reagan att Sovjetunionen och kommunismen i sin innersta kärna var svag och inkompetent och kunde besegras med en rätt avvägd politik av kraftfulla åtgärder och diplomatiska lämpor.

Den amerikanske analytikern Dinesh D. Souza skriver i sin bok *Ronald Reagan. How an Ordinary Man Became an Extraordinary Leader*: "Gorbatsjov insåg slutligen att han hade ett val... fortsatt en vapenkapplopp som inte går att vinna, som fullständigt skulle förgöra sovjetekonomin, eller ge upp kampen för global hegemoni, etablera fredliga relationer med väst och arbeta för att den sovjetiska ekonomin skulle bli lika välmående som de västliga ekonomierna."

Vilsegången opportunist

Carl Tham och hans meningsfränder har aldrig förstått alternativt velat förstå dynamiken bakom det kalla krigets slutfas. De har smålett ironiskt eller fnyst åt "B-skådisen Reagan" medan de samtidigt beundrat den "kraftfulle" Gorbatsjov, mannen som avgudades i väst, bespottades i öst och i det senaste ryska presidentvalet fick omkring en procent av rösterna.

Hur kommer det sig då att Carl Tham med osviklig precision haft fel i varje fråga av betydelse de senaste 16 åren? Vad fick honom att som SIDA-chef mitt under ett känsligt fångdrama på 80-talet okänsligt huta åt UNITA-rörelsen och därmed äventyra två fångna svenska biståndsarbeters liv? Vad har fått honom att attackera den akademiska friheten vid Umeå universitet och i hela landet? Så här tror jag det hänger ihop:

Carl hade ursprungligen en sund men kanske inte alltför djupgående skepsis gentemot socialismen. Men så visar det sig att

(Fortsättning på sidan 21)

Om EUs nej till Turkiet

Av Bertil O. Wedin

Turkiet fick inte bara ett nej från EU till sin ansökan om medlemskap; landet fick en förödmjukande örfil med beskedet, i sak, att det bättre måste försöka behaga Europa.

Turkiet har liknats vid en Romeo, som ideligen uppmuntras till att klättra upp mot en balkong där en vänligt sinnad Julia sägs finnas, men varifrån någon i stället bombarderar honom med krukor varje gång han kommer nära. Det var förödmjukande att bli ställd sist i kön, efter ett antal nykomlingar, före detta sovjetblocksstater med kanske mindre ordning, laglydnad och industriell produktivitet än vad Turkiet har. Det blev därför politiskt nödvändigt för den turkiske premiärministern Mesut Yilmaz att slå igen dörren mot EU, det vill säga att avböja en inbjudan till en europeisk storkonferens våren 1998.

Föremål för artighet, men...

Lägligt för Ankara-regeringen, när den i december 1997 ville visa att den inte behövde EU, inträffade den ryske premiärministern Viktor Tjernomyrdins besök i den turkiska huvudstaden. "Våra två riken blir nyckelkompanjoner under det kommande seklet", sade han och tillade: "Ingen skall kunna komma emellan oss." Detta lät som en ljuv kärleksförklaring av en tillgiven Natasja nu när EU hade utdelat sitt tjuvnytt. Dessutom hade så prominenta

Turkiets president Süleyman Demirel – inte välkommen på islamkongress i Teheran.

besök i Turkiet länge varit sällsynta, påminde nyhetsmedia. När hade egentligen senast någon utländsk politisk ledare av stor betydelse varit på besök i Ankara? undrade man, huvudsakligen retroriskt, eftersom ingen tycktes kunna minnas säkert. USA, påpekade ledarskribenten i Ankara, hade under de senaste tre åren sänt sina utrikesministrar till Damaskus, Syriens huvudstad, "minst tjugo gånger, men inte en enda gång till Ankara."

Snart meddelade USAs utrikesförvaltning, att Madeleine Albright och andra viktiga medlemmar av den amerikanska administrationen skulle komma på besök till Turkiet under 1998*. När detta besked gavs, mindre än två veckor efter EUs avvisande meddelande från toppmötet i Luxemburg, var den turkiske premiärministern Mesut Yilmaz på officiell visit i Washington, där han kort fick träffa president Bill Clinton och i övrigt var vicepresident Al Gores gäst.

Således, efter EUs nej till Turkiet, blev landet föremål för både rysk och amerikansk artighet eller åtminstone uppmärksamhet. Ankara-regeringen kunde visa allmänheten att republiken, trots förolämp-

*När Madeleine Albright besökte Sverige hade Göran Persson inte tid att träffa henne, han förberedde en riksdagsdebatt! Hon var då FN-ambassadör, och Göran Perssons diplomatiska fadäs har kostat Sverige åtskilliga poäng i Washington (redaktionens anmärkning)

ningarna från Bryssel och Luxemburg, var internationellt respekterad. Dessutom hade president Clinton lovat att försöka få EU att ändra sin attityd till fördel för turkiskt EU-medlemskap.

...vad hade hänt?

Men när observatörer hade studerat innehållet i de nya turk-amerikanska kontaktarna, spred sig känslan av att Ankara inget hade vunnit, eller att turkarna i själva verket hade blivit lurade. Vad hade egentligen hänt under Yilmaz besök i USA? Han hade eskorterats till Boeing vars chef, Ron Woodward, hade fått en order på två och en halv miljard amerikanska dollar för tjugosex nya passagerarplan till Turkish Airlines. Tidigare hade Turkiet betalat för militära helikoptrar och fregatter, men dessa hade i väntan på "licenser" inte levererats. Nu lovade fru Albright att ett slags licens skulle utfärdas, men för leverans behövdes ännu en licens som hon inte har kunnat avisera.

Turkiet fick alltså i detta fall bara besked om att papper rörde sig inom den federala byråkratin. Vidare ingicks på regeringsnivå ett "energiavtal", som huvudsakligen innebär att USA med Turkiets hjälp lättare skall få olja från Azerbaidjan. Den turkiske premiärministern fick visserligen en sorts komplimang av den amerikanska utrikesministern, men bara med hänsyn till landets strategiskt betydelsefulla läge. Albright sade till Yilmaz: "Varje gång jag hör talas om Turkiet går jag till mitt skrivbord för att titta på jordgloben, och när jag gör det erinras jag om den viktiga placering landet har." Uttalandet var kanske i själva verket en förolämpning: att för en utrikesminister behöva titta på kartan för att minnas var ett land ligger är inte att erkänna det som särskilt prominent.

Att berömma ett land bara för dess geografiska läge kan implicera åsikten, att det saknar mänskliga egenskaper och politiska prestationer som är värda beröm. Ungefär som när brittiska UD under Palmes regeringstid i en konfidentiell promemoria gav diplomater och affärsmän på besök i Stockholm rådet att med frasen "naturen är vacker" undvika diskussion om landets politiska fenomen.

USAs utrikesminister Albright – måste titta på jordgloben för att få klart för sig var Turkiet låg.

Den brittiske premiärministern Tony Blair reagerade snart som om han uppmantrats av sin vän Bill Clinton till att inta en mot Turkiet vänligare attityd än den som hade visats av EU-mötet i Luxemburg. Blair, som under första halvåret 1998 svarar för EUs presidentskap, sade sig vilja ha mer kontakt med Ankara samt att han ville verka för att Republiken Cypern, när dess anslutning till EU diskuteras, blir representerad av såväl grekcyprioter som turkcyprioter. Det senare lät kanske som en rimlig önskan om en rimlig ordning, medan i själva verket Tony Blair konfronterade Turkiet med en ståndpunkt som Ankara och turkcyprioterna ser som fientlig och helt oacceptabel.

Hellensk utpressning

Vad gäller Cypern så vill alla berörda parter – Grekland, Turkiet, grekcyprioter, turkcyprioter, Storbritannien, USA, Ryssland och EU – ha så stort inflytande som möjligt. Den grekiska strategin är att försöka få till stånd förhållanden som tvingar turkcyprioterna att som etnisk grupp (community) underordna sig grekcyprioterna och dessas regering så att denna blir EU-medlem för hela Cypern och så att turkcyprioternas republik försvinner så diskret som möjligt och helt glöms bort.

Ryssland har länge givit de grekiska intressena aktivt stöd åt denna strategi och i gengäld fått etablera affärsverksamheter och militära baser på södra Cypern. Storbritannien projicerar sig tämligen progressivt för att kunna behålla sina baser på Cypern. EU-administrationen och Tyskland, som en av EUs starkaste medlemsstater, har utsatts för hellensk utpressning i det att Grekland har hotat att inlägga veto mot en sådan utvidgning av EU som Bonn önskar om inte EU och Tyskland får turkcyprioterna att "glömma" sin republik. Som ett resultat av dessa påtryckningar har EUs ambassad på Cypern publicerat mängder av betraktelser som inte

med ett ord nämner existensen av turkcyprioternas republik, president, regering eller parlament.

I beskedet från Luxemburg-mötet till Ankara antydde att Turkiet måste inta en ny attityd till Cypern-frågan som villkor för förmånligare relationer med EU. Mellan raderna kunde läsas: "Glöm turkcyprioterna. Dra bort de turkiska styrkorna från Cypern." Mindre kryptiskt uppmanades de turkiska ledarna att bättre iakta mänskliga rättigheter för i synnerhet kurder, att reducera inflationen (96 procent under 1997), att införa könsrollsreformer, att hålla islam på avstånd. Men också, för demokratins skull, att tillåta islamister att verka

Cypern, och särskilt den turkcypriotiska republikens roll (den skuggade norra delen av ön), är ett kontroversiellt tema i världspolitiken.

politiskt.

Med Turkiets brist på trogna vänner har utrikespolitikens utformare alltmer velat sprida de vänskapliga kontakttagandena. Detta har givit utdelning i form av den ryske premiärministerns besök i Ankara och Washingtons löfte om att Madeleine Albright med flera prominenta amerikaner kommer på visit under 1998. Många ledande turkar väntar också att det militära samarbetet med Israel skall leda till att Ankara får fler fördelaktiga kontakter världen över.

Men ambitionen att få vänner överallt har också givit bumerangeffekter och föranlett beskyllningar om att Ankara saknar

principer och ryggrad. Det turkiska samarbetet med USA och Israel ledde till att president Demirel av Turkiet måste lämna den internationella islamiska konferensen i Teheran i december. Egyptens president Mubarak har beskyllt Ankara för fientlighet mot arabvärlden.

Den 17 januari beslutade Turkiets högsta domstol för konstitutionella ärenden att det islamiska Valfärdspartiet, som hade fler platser i parlamentet än något annat parti, skulle förbjudas för att det "hotade sekularismen". Partiledaren Necmettin Erbakan, nu under fem år förbjuden att arbeta politiskt, anmärkte att Turkiet var respekterat under hans tid som premiärminister samt att det nu nästan bara är måltavla för hån och förolämpningar.

Krigsmakten ryggrad

Turkiets ryggrad är dess krigsmakt, som nu har inlett en modernisering av de militära skolorna. Framtidens officerare skall utbildas till att tänka självständigt. Sådan inriktning skulle sedan länge skolorna för blivande statstjänstemän ha haft, skrev i januari chefredaktören för Turkish Daily News, Ilnur Cevik, utbildad i England och en av Turkiets mest inflytelserika män.

Cevik hoppas att främst USA blir den makt som hjälper Turkiet till en mer aktad position i världen, men både han och hans Washington-korrespondent Ugur Akinci anser att Clinton-administrationen har varit oförmögen att förstå de ryska avsikterna med Turkiet, Cypern och hela främre Asien.

Enligt rysk press är regeringen i Moskva inriktad på att med Turkiet inleda "ett strategiskt kompanjonskap". Turkiet, tycks Cevik emellertid ha menat, hade blivit "finlandiserat" med munkavle och därför i ökande grad också manipulerat med tjuvnyp som ger landet en alltmer svårtolkad roll i världen.

(Fortsättning från sidan 19, Carl Tham)

den vänster han tidigare fördömt vinner opinionskampen med åtföljande *gleichschaltung* i media och institutioner. Alltså ansluter sig Carl med sin störriga blick och ostyriga beatlesfrisyr m/63 till den lagom röda "palmologin" med dess politiskt korrekta understödspolitik och rundhänta stöd till kommunistiska rörelser i Tredje världen. Som ett brev på posten belönas duktige Carl med chefskapet över SIDA.

Under några år ägnar Carl med liv och lust sina krafter åt den, som han tror, vinnande sidans kamp. Efter en tid inser han att han satsat på fel häst. Idolen Gorbatsjovs politik visar sig inte alls reformera sovjetväldet utan störtar det tvärtom mot sin vilja med Reagans bistånd i graven. Väst vinner det kalla kriget. Det är också därför duktige Carl så desperat och förmodligen mot bättre vetande ändå försöker få det till att han och hans menings-

fränder – bland dem biträdande amerikanske utrikesministern Strobe Talbott – hade rätt.

Detta är en historiskt hopplöst uppgift. Utåt sett ter sig Carl Thams karriär framgångsrik men är egentligen ett stycke tragik om opportunistens eviga dilemma: hur skall han veta om den häst han satsar på till slut kommer att vinna?

Tham satsade på fel häst. Därför blev han en bitter och vilsegången opportunist.

BREV TILL CONTRA

"Rysaren" i Kyoto

I en artikel i tidningen *Ny Teknik* kallas FN:s klimatförhandlingar i Kyoto, Japan för en rysare. Det är lätt att förstå, när man tar del av de motstridiga uppgifterna som presenteras i massmedia, de oförenliga ställningstaganden från engagerade personer samt de diametrala försöken till problemlösningar.

De stora frågorna är: 1) Kan de globala koldioxidutsläppen vara orsaken till en växthuseffekt, som äventyrar jordens klimat? 2) Finns det överhuvudtaget en växthuseffekt att tala om, eller är klimatet idag lika oföresägbart som det har varit sedan jordklotet blev till för 4,5 miljarder år sedan? Det senare skulle innebära att stora klimatändringar kan inträffa i antingen en nära framtid eller på längre sikt: om hundra tusen år eller mer. Klimatförändringarna kan förvandla jordens yta till en för oss ofattbar oigenkännlighet utan möjlighet för människorna att kunna påverka detta överhuvudtaget.

Det tråkiga är – om man vill vara riktigt ärlig – att ingen vet. Över 2000 forskare som träffades i Kyoto tror att koldioxidutsläppen är boven i dramat. I brist på något annat, och med hänsyn till och i jämförelse med det egendomliga sammanträffandet av ökande gasutsläpp och de upprepade klimatkatastrofer som har inträffat de senaste åren som samtidigt överträffar varandra i skadeverkningar, drar man den slutsatsen.

Hur skall man då kunna nedbringa koldioxidutsläppen till en acceptabel nivå? Det första man inte vet är vad en acceptabel nivå är. Alla människor på jordklotet är

beroende av energi. Vi behöver den till våra hem, till industrierna, till infrastrukturen. Den största delen av energiframställningen sker medelst förbränning av olika typer av bränslen, sedan finns det vattenkraft och kärnkraft. Det är om de fossila bränslena striden står. Dessutom skall i Sverige kärnkraften avvecklas.

Återstår för Sverige vatten, vind och biobränsle. Vi har sett att regnen faller olika och då störs vattenkraftsproduktionen av dåligt fyllda vattenmagasin. Vindkraften har den nackdelen att vinden ibland inte blåser, det vill säga det är en intermittent energikälla. Bönderna kan inte ens mjölka sina kor vid ett strömavbrott idag. Och kan vi inte undvika sådana avbrott i normala fall, hur skall vi kunna förlita oss på vinden i framtiden?

Än i dag förbrukar svensk industri mycket kol för sin tillverkning och lär inte kunna övergå till ett annat bränsle med mindre att produktionen får allvarliga störningar. Biobränsle har lågt värmevärde, vi måste torka och vi måste avverka mycket. Återväxt måste finnas, annars går även vedens koldioxid till atmosfären. Slutsatsen är att om man i Sverige lovar bort sig för mycket och vill åstadkomma underverk genom att höja skatten som brukligt är lär det inte bli roligt för dem som ska leva under den tiden konsekvenserna av dagens eventuella beslut kommer att ge fullt utslag.

Övriga världen kommer säkert inte kunna motstå lockelserna av lågprisenergi. Enligt uppgift badar världen i olja. Kolreserverna kommer att vara i över 500 år. Naturgas finns så mycket att till och med Boris Jeltsin är ute på marknadsförings- och försäljningsturné.

Siegfrid Amper

Vad vet egentligen forskarna om jordens upphettning? frågar sig Siegfrid Amper i vidstående inlägg.

Sverige är förunderligt

När det går snett beror det i en kommunal anläggning på brist på personal, går det snett i en privatanläggning beror det på att det är just det: en privat anläggning. Så låter den röda sanningen – det vill säga lögnen.

Nu går drevet mot H&M med flera som hamnat i de röda gudarnas onåd. Jag tänker på hur man reagerade tidigare, när man noterade vad som skett i den röda världen.

Vad sa man om rapporter om att sex, sju, åtta bönder i de stora kollektiven tagit vara på kvarglömd halm och för detta kort och gott avrättats med gevärssalvor? Och vad hade man för bekymmer i den kommunistiska världen? Jo, man hade inte möjlighet att skjuta folk med nackskott i tillräcklig omfattning utan man tvingades gå ner från 300 skjutna till 250 per natt. Krutröken från avrättningspistolerna blev för tät med 300 skott per natt.

Och hur gjorde man här och var med ungdomarna? Jo, de sändes iväg till slavläger. Här hade man att vandra ut i grupper i arbetsplutöner till skogshuggning. En eller annan gång skrek vakterna att någon skulle hämta en kvist vid vägen. Genast den beordrade tog kvisten sköts fången ner av en annan vakt – det var nämligen belagt med dödsstraff att lämna ledet. Nå, kännare förklarade för övrigt att man enbart hade slavarbete i den röda världen tidigare.

Jag har inget minne just nu av att drevet här hemma gick mot slavnationen. I varje fall var man ytterligt vänlig och tillmötesgående: sände till och med iväg dem som flytt till Sverige, sände dem till slavnationen till död i ett eller annat läger. Och när Raoul Wallenberg försvann i den röda mordindustrin var man från svenskt håll ytterligt mjuk i tonen trots att det rörde sig om brott av värsta klassen. Man trodde blint på storljugarnas valser.

Evald Olsson

BOK-NYTT

Fredens sidor

I *Fredens sidor* har Hanan Ashrawi redogjort för sin syn på fredsprocessen i Mellanöstern. Hon har sedan början av 1980-talet representerat den palestinska sidan i konflikten med den judiska staten. Hon har hört till toppdelegaterna vid varje förhandling, oftast med en amerikansk utrikesminister som medlare. Av det skälet är det givetvis intressant att ta del av den palestinska sidans mål och taktik i de otaliga möten som skildras. Det var mera sällan som fredsprocessen tog något steg framåt, utan den palestinska exekutivkommittén kände sig ständigt motarbetad, även av "benknäckaren" Rabin. Ordföranden Yassir Arafat (i boken oftast kallad Abu Ammar) lovordas både som människa och politiker, men en viss kritik kan skönjas de senare åren, särskilt av Arafats omfamning av Saddam Hussein i samband med Gulfkriget.

Mycket av Ashrawis tid har tagits i anspråk av arbetet med att göra PLO till en legitim samtalspartner. Det lyckades till sist trots envist motstånd, eftersom denna organisation uppfattades som terroristisk, vilket förstas stämmer om man ser till det förflutna.

Hanan Ashrawi kommer från ett välbärgat kristet hem i Ramallah, knappt två mil norr om Jerusalem. Hon fick en gedigen akademisk utbildning med inriktning på engelska, språk och litteratur. Detta kan förklara hennes förmåga att närma sig folk från Västerlandet. Och naturligtvis det faktum att hon oftast är enda kvinnan under alla dessa gubbmöten. Hon är mycket energisk och målmed-

veten men också självsäker, fåfång och otålig. För en svensk som är hyggligt insatt i Mellanösterns, speciellt judarnas och Israels historia, ter sig hennes ståndpunkt som orealistisk. Hennes mål har hela tiden varit en palestinsk stat, inklusive ett palestinskt Jerusalem. Gazaremsan (före 1967 under Egypten) och Västbanken (före 1967 under Jordanien) ligger ju mitt i Israel, ja är nästan delar av landet. Hur kan någon tro att en fientligt inställd PLO-stat mitt i staten Israel skulle kunna accepteras? Det skulle inte dröja länge förrän fientliga arabstater, speciellt Syrien och det av Syrien ockuperade Libanon, Irak och Iran och Gulf-staterna, skulle anfälla kärlandet Israel med hjälp av den gamla samarbetspartnern PLO. Den som ömmar för Israels fortsatta existens kan inte godta en sådan lösning.

I framtiden finns möjligen en utväg. Israel sekulariseras gradvis, ytterlighetsriktningarna inom de tre religionerna tycks minska i betydelse, det finns både kristna och arabiska israeler, demokratin har alltid haft en vital betydelse för israelerna och mer och mer blir den en livsform för palestinierna också, eftersom en ständig väx-

elverkan pågår i det tysta. Radio och TV har här säkert stor betydelse. Om terrororganisationen Hamas, Hizbollah (opererande från Libanon) och vissa individer bland de judiska bosättarna kan neutraliseras är mycket vunnet och de värsta hindren för fred eliminerade.

Hela den nu avstannade fredsprocessen började i fel ände. Man skulle ha satsat helhjärtat på förtroendeskapande åtgärder. Man skulle ha gett både judiska israeler och araber en korrekt, objektiv historieundervisning för att uppnå en ömsesidig förståelse. Kunskaperna om varandras religioner måste öka. Judarnas lidanden genom historien bör alla känna till och varför och hur staten Israel bildades och vad den unga judiska staten åstadkommit under de första 50 åren. Alla palestinier, i synnerhet skolbarnen, borde minst en gång ha besökt förintelsemuseet i Yad Vashem. Arabisktalande guider skulle kunna tillhandahållas. All hatpropaganda måste förbjudas på ömse sidor. Överträdelser beivras som hets mot folkgrupp och skall ge stränga fängelsestraff. Så många arabisk-judiska skolor som möjligt kunde inrättas. Detta var några förslag från mig.

Det finns åtskilliga fel och förvrängningar av fakta i Ashrawis bok. Här är några exempel: Hamas beskriver hon som en helt normal "motståndsrörelse" trots de många attentaten mot oskyldiga civila. De två ödesmättade krigen 1967 och 1973 lastar hon inte araberna för, nej "fientligheter utbröt". Araberna är genomgående änglar, offer, medan israelerna är skurkar, som till och med sätter sig till motvärm mot stenkastare (intifadan). Ashrawi talar om det palestinska Jerusalem som om det fanns bara araber där och hon ojar sig över att israelerna förstört det vackra Jerusalem hon minns från barndomen. Jag har själv vistats i Jeru-

salem några gånger, senast under en vecka i november 1997. Den judisk-israelisk-kristna närvaron är dominerande. Palestinierna fanns i större antal bara i och öster om Gamla stan. Det är en upprepad lögn, att israeliska arkeologer endast bryr sig om judiska minnen från forntiden. Utgrävningarna har så vitt jag kan bedöma utförts på ett rättvist och samvetsgrant sätt. Och Jerusalem är en mycket vacker stad fortfarande, allt vibrerar av historiska, religiösa minnen, som är av oerhörd vikt för de tre monoteistiska religionerna.

Det är en memoarbok och Ashrawi skriver ganska mycket om sin familj, men hur smågulligt det än är kan det knappast intressera en utomstående. Man märker att författaren har ordet i sin makt men stilen är ofta för blomsterrik och retorisk, vilket dock känns konsekvent med tanke på hennes enkelspåriga nationalism. Boken har fungerat väl i åtminstone ett avscende. Den lämnar inte läsaren likgiltig utan är ett engagerat, subjektivt inlägg i den mångåriga debatten om knäckfrågorna i Mellanöstern.

Alf Norbäck

Hanan Ashrawi: *Fredens sidor*. Brombergs. ISBN 91-7608-693-3.

Efter neutraliteten

Den allt överskuggande frågan i svensk utrikesdebatt just nu är onekligen hur vi skall förhålla oss till EU, och den som försöker få ett vettigt svar med ledning av motståndarnas och anhängarnas slagordsmässiga argument blir oftast bara ytterligare förvirrad, inte minst på grund av att frågorna i regel är alldeles för enkelt ställda. "Måste vi? -Hur mycket kostar det att vara med? -Har vi tillräckligt inflytande? -Kan vi bevara vår välfärd i EU? -Har

vi råd att bevara vår självständighet?" Ingen av dessa frågor får något uttömmande svar i Eskil Blocks bok, men det skulle väl sannerligen vara för mycket begärt.

På det för framtidsforskare vanliga sättet skisserar författaren upp en serie scenarier, innet av dem på något sätt osannolikt och det ena mer mardrömslikt än det andra. Det första och det sista är de mest ytterlighetsbetonade, eftersom det ena förutsätter att allt internationellt samarbete har pajat ihop liksom all statig myndighetsutövning och att människorna därför sluter sig samman i befästa getton så gott de kan. Det andra förutsätter däremot att FN under ledning av u-länderna tar över all makt från nu existerande stater och fördelar jordens resurser på ett rättvist sätt.

I de övriga scenarierna tänker sig författaren olika kombinationer av mer eller mindre antagonistiska uppdelningar mellan rika och fattiga länder, där de olika nationalstaterna mestadels sluter sig samman i allianser mot varandra. I några fall förutsätts att det nuvarande EU bevaras eller utvidgas, men i andra tänks att EU splittras. Härvid är det givetvis frågan om

vilken väg Tyskland skall gå, samarbete med väst eller öst – som i dylika fall förutsätts bevara alternativt återfå sin maktposition – eller neutralitet mellan ett starkt västblock och ett starkt östblock. Det är självklart, att samtliga dessa framtidsperspektiv har det gemensamt, att frågan hur självständig den svenska utrikespolitiken kan bli ter sig mer eller mindre meningslös, antingen på så sätt att vi kommer att ingå i något maktblock eller att vi marginaliseras på ett "neutralt" sätt och likafullt tvingas att rätta oss efter varandras önskemål. Dyrast av allt är dock att Sverige – liksom de flesta andra stater – i samtliga varianter kommer att splittras upp i konkurrerande regioner med varierande levnadsstandard. Givetvis förutsätts här, att Syd- och Mellansverige har bättre förutsättningar att utvecklas än Norrland. Det allt överskuggande problemet är hur miljöfrågorna kan lösas i framtiden. Här tänker sig författaren också olika scenarier alltifrån hårdexploatering av förefintliga resurser med hög standard för de rika och fasansfull fattigdom för alla övriga till diverse varianter av resurssnåla lokalsamhällen med

sjunkande standard för praktiskt taget alla.

Visst finns det många som frågar sig om det verkligen är meningsfullt med tankelekar av det här slaget, eftersom det som bekant är så svårt att spå om framtiden. Men det är sannerligen både meningsfullt och nödvändigt. Det finns nämligen minst två förnuftiga sätt att bedöma vad som kommer att ske framdeles, dels att skriva fram trender, det vill säga förutsätta att nuvarande förhållanden i någon form kommer att finnas kvar även längre fram, dels att räkna med förverkligandet av fattade beslut och uppgjorda planer. Framtidsforskning när den är som bäst – och det gäller i hög grad böcker som denna – kan alltså fungera både som en varningssignal till makthavarna angående vad som kan komma att ske om inga åtgärder vidtas och som en påminnelse om hur litet som egentligen kan påverkas av politiska beslut och om hur mycket som beror av omständigheter långt utanför beslutsfattarnas kontroll.

Birger Larsson
Eskil Block: Efter neutraliteten – nio liv för Sverige. ISBN 91-38-50006-X.

Politikens ABC

"Det är inte farligt att rida på en tiger, det knepiga inträffar när man hoppar av", sade en gång Gunnar Hedlund. Björn Elmbrants förklaring är i detta fall annorlunda. Hans version av uttrycket "rida tigern" betyder "svag partiledare som försöker styra sitt parti".

Politikens ABC är en de politiska gradornas uppslagsbok med mer än 500 ord och uttryck. Här återfinns de klassiska replikerna och debattens slagord, slanguttryck från valkampanjer samt en hel del statsvetarsvengelska med mera. Elmbrant förklarar initierat och på ett roligt sätt de politiska, litet udda formulerade, begreppen genom åren. Du undrar kanske vad en teflonpolitiker är, och vad är en rödgrön röra, vad följer sig i ett fittstim? Elmbrant redogör för vad det rör sig om, när det sades och av vem. Ordförklaringarna följs ofta av en vass kommentar.

Boken är en rik källa till förströelse och bildning.

Arne Sundström
Björn Elmbrant: Politikens ABC. Fischer & Co

CONTRA

2 1998

I kommande nummer av Contra besöker vi det omdiskuterade kärnkraftverket Ignalina i Litauen, världens största. Vidare får vi en något annorlunda bild av Indien än den vi fått oss till livs under senare år. Vi ska också presentera ett alternativt sätt att angripa miljöproblematiken – om mänskligheten påverkar miljön negativt, så är det ju möjligt att vidta medvetna motåtgärder. Och som vanligt följer många fler välinformerade artiklar, notiser och bokrecensioner!

...kommer i april